ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/503

od 8. studenoga 2016.

o sustavu potpora SA.39621 2015/C (ex 2015/NN)

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 7086)

(Vjerodostojan je samo tekst na francuskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. podstavak 1.,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon poziva zainteresiranim stranama da dostave primjedbe u skladu s navedenim člancima ([1]) i uzimajući u obzir te primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

(1) Dopisom od 13. studenoga 2015. (Odluka o pokretanju postupka) Komisija je obavijestila francuska nadležna tijela o svojoj odluci da pokrene postupak, predviđen člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, koji se odnosi na tu mjeru.

(2) Francuska nadležna tijela dostavila su svoje primjedbe na taj dopis dopisom od 17. prosinca 2015.

(3) Odluka Komisije o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* 2. veljače 2016. ([2]). Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe o predmetnoj mjeri.

(4) Komisija je zaprimila primjedbe zainteresiranih strana i dostavila ih je francuskim nadležnim tijelima, čime im je omogućila da daju svoje opaske na te primjedbe. Opaske francuskih nadležnih tijela dostavljene su dopisom od 24. svibnja 2016.

(5) Komisija je 2. svibnja 2016. francuskim nadležnim tijelima poslala popis pitanja, na koji su ona odgovorila dopisima od 21. lipnja i 15. srpnja 2016. Komisija je 27. srpnja francuskim nadležnim tijelima poslala novi popis pitanja, na koji su ona odgovorila dopisom od 9. rujna 2016.

2. PODROBNI OPIS MJERE

(6) Mehanizam je podrobno opisan u Odluci o pokretanju postupka. U nastavku donosimo sažetak tog opisa.

2.1. Funkcioniranje mehanizma

(7) Zakonom br. 2010-1488 od 7. prosinca 2010. o novoj organizaciji tržišta električne energije (takozvani „zakon NOME") uvedena je obveza za dobavljače električne energije, operatore mreža u pogledu gubitaka i za potrošače u pogledu potrošnje izvan okvira ugovora o opskrbi električnom energijom (u daljnjem tekstu: dobavljači) da u skladu s potrošnjom svojih korisnika i vlastitom potrošnjom pridonesu sigurnosti opskrbe električnom energijom u Francuskoj. Kako bi ispunili tu obvezu, dobavljači moraju svake godine dobiti određenu količinu jamstava o kapacitetu povezanu s potrošnjom svojih korisnika ili vlastitom potrošnjom u razdoblju vrhunca potrošnje.

([1]) Državna potpora SA.39621 (2015/C) (ex 2015/NN) – Mehanizam kapaciteta u Francuskoj – Poziv na podnošenje primjedaba u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 46, 2.2.2016., str. 35.).

([2]) Vidjeti bilješku 1.

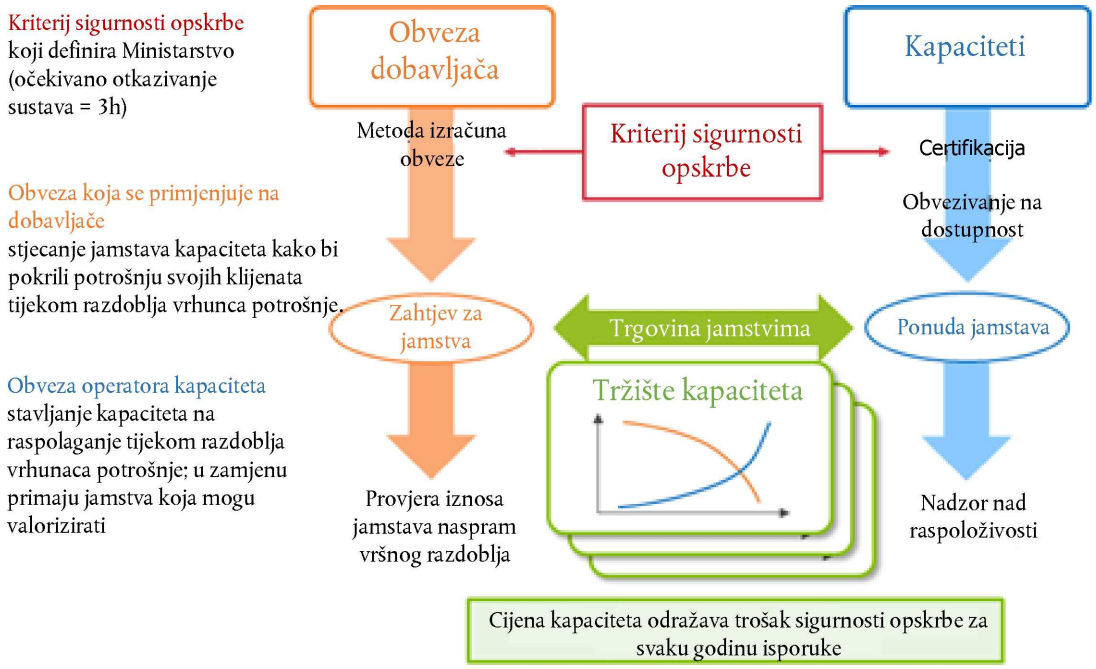
(8) Dobavljači dobivaju jamstva o kapacitetu izravno za vlastita sredstva (pogoni za proizvodnju ili kapaciteti za reguliranje potražnje) ili na decentraliziranom tržištu od subjekata koji posjeduju kapacitete (to jest operatora kapaciteta, drugih dobavljača, trgovaca, potrošača koji su vlastiti dobavljači itd.).

(9) Operatori kapaciteta proizvodnje ili reguliranja potražnje (u daljnjem tekstu: operatori kapaciteta ili operatori) sa svoje strane imaju obvezu certificirati svoj kapacitet pri operatoru javne mreže za prijenos električne energije (u daljnjem tekstu: RTE). RTE će operatorima dodijeliti jamstva o kapacitetu na temelju predviđenog doprinosa njihovih pogona smanjenju rizika od otkazivanja sustava tijekom vrhunaca potrošnje.

(10) Jamstva o kapacitetu prenosiva su, a njima se može i trgovati. S pomoću decentraliziranog tržišta jamstava o kapacitetu dobavljači električne energije moći će od operatora kapaciteta kupiti jamstva o kapacitetu kako bi ispunili svoju pravnu obvezu. Funkcioniranje mehanizma prikazano je na slici 1.

Slika 1.

Funkcioniranje mehanizma

Izvor: Dopis francuskih nadležnih tijela od 2. veljače 2015.

2.2. **Obveze u pogledu kapaciteta**

2.2.1. *Obveze dobavljača*

(11) Izračun referentne snage dobavljača, odnosno njegove obveze u pogledu kapaciteta, temelji se na sljedećim načelima:

1. uzimanju u obzir potrošnje utvrđene tijekom razdoblja vrhunca potrošnje (franc. *période de pointe*, PP1) tijekom godine isporuke (franc. *année de livraison*, AL; svaki put jedna kalendarska godina);

2. s jedne strane, ispravku osjetljivosti potrošnje na temperaturu (termosenzibilnost); i

3. s druge strane, ispravku smanjene snage certificiranih aktivnih kapaciteta tijekom razdoblja PP1.

(12) Operator mreže za prijenos električne energije svake godine definira dane razdoblja PP1, što uvjetuje obvezu u pogledu kapaciteta dobavljača na nacionalnom francuskom metropolitanskom području, na temelju predviđanja nacionalne dnevne potrošnje za sutrašnji dan (u J-1). Broj dana u razdoblju PP1 mora biti između 10 i 15 za

svaku godinu isporuke, a sati uzeti u obzir za izračun obveze u pogledu kapaciteta jesu vremenska razdoblja (7:00 do 15:00 i 18:00 do 20:00) tijekom odabranih dana u sklopu razdoblja PP1. Dakle, broj vršnih sati razdoblja PP1 iznosi između 100 i 150 sati godišnje. Obavijest o danima u razdoblju PP1 dostavlja se dobavljačima tijekom J-1, prije 10:30.

(13) Obveza nije normativno utvrđena unaprijed, nego na temelju izmjerenih podataka, kako bi svaki potrošač bio povezan sa svojim stvarnim doprinosom riziku od otkazivanja sustava. U svrhu povezivanja doprinosa potrošača riziku od otkazivanja sustava zbog njegove termosenzibilnosti, njegova potrošnja utvrđena tijekom godine isporuke prilagođava se radi simuliranja vala hladnoće, čija ozbiljnost odgovara riziku od kojeg valja osigurati sustav (val hladnoće koji se pojavljuje jednom u deset godina), čime se poštuje kriterij sigurnosti opskrbe koji su utvrdila francuska nadležna tijela. Kriterij sigurnosti opskrbe utvrđen je Dekretom br. 2006-1170 od 20. rujna 2006. i odgovara očekivanju u pogledu otkazivanja sustava od prosječno 3 sata godišnje.

(14) Parametri kojima će se utvrditi stvarna potreba za jamstvima o kapacitetu tijekom godine isporuke objavljuju se 4 godine prije godine isporuke i ostaju nepromijenjeni tijekom čitave financijske godine kako bi se omogućilo trgovanje u okviru fiksnih propisa te kako bi se zajamčilo da vrijednost proizvoda nije promijenjena intervencijom izvan tržišta. Točna obveza svakog dobavljača računa se nakon godine isporuke primjenom navedenih parametara.

(15) Reguliranje potražnje može se uzeti u obzir primjenom dviju različitih metoda: smanjenjem iznosa obveze u pogledu kapaciteta dobavljača smanjenjem potrošnje („neizravno reguliranje potražnje”) ili certifikacijom kapaciteta reguliranja potražnje („izravno reguliranje potražnje”). Što se tiče dviju vrsta kapaciteta za reguliranje potražnje, obveze se razlikuju: „neizravno reguliranje potražnje” mora biti *zaista* aktivno tijekom razdoblja PP1, dok „izravno reguliranje potražnje” mora biti dostupno tijekom razdoblja PP2.

(16) Konačno, francuska nadležna tijela predvidjela su da se jamstva o kapacitetu povezuju s proizvodom ARENH ([3]) za alternativne dobavljače, što bi, prema njihovom mišljenju, trebalo doprinijeti smanjenju koncentracije tržišta jamstava o kapacitetu.

2.2.2. *Obveze operatora kapaciteta i načela certifikacije*

(17) Svi operatori proizvodnih postrojenja (mehanizam je neutralan u tehnološkom smislu) priključenih na javnu mrežu za prijenos ili distribuciju moraju podnijeti zahtjev za certifikaciju RTE-u. Neovisno o tome na koju su mrežu priključena, sva postrojenja za reguliranje potražnje mogu biti predmetom zahtjeva za certifikaciju, koji se podnosi RTE-u. Dakle, operator kapaciteta vrši prvotnu procjenu svojeg kapaciteta koji može biti dostupan u razdobljima vrhunca potrošnje („razdoblje PP2”) tijekom određene godine isporuke.

(18) Broj dana u razdoblju PP2 za godinu isporuke iznosi između 10 i 25. Osim toga, dani razdoblja PP1 nužno su dani razdoblja PP2. RTE bira dane razdoblja PP2 koji nisu dani razdoblja PP1 za sutrašnji dan na temelju kriterija opterećenja sustava električne energije. Predmetni sati isti su kao za dane razdoblja PP1. Dakle, broj vršnih sati razdoblja PP2 iznosi između 100 i 250 sati godišnje.

(19) Nakon toga RTE računa certificiranu razinu na temelju dostavljenih podataka, kao i na temelju metoda izračuna predviđenih u pravnoj osnovi mehanizma. Prema tome, ispravci se, primjerice, primjenjuju kako bi se uzeo u obzir mogući broj uzastopnih dana aktivacije certificiranih kapaciteta ili stvarni doprinos smanjenju riziku od otkazivanja sustava kapaciteta čiji primarni izvor energije podliježe nepredviđenim vremenskim uvjetima.

(20) Nadalje, zahvaljujući sustavu uravnoteženja, operator može izmijeniti svoja predviđanja o dostupnosti tijekom čitavog mehanizma, uključujući tijekom godine isporuke. Uravnoteženje odgovara „ponovnoj certifikaciji” kapaciteta i omogućuje operatoru da prilagodi svoja očekivanja s obzirom na nove informacije o njegovom kapacitetu. Uravnoteženje se može vršiti naviše i naniže.

([3]) Regulirani pristup postojećoj nuklearnoj elektrani (fran. *Accès Régulé à l'Électricité Nucléaire Historique*, ARENH) jest pravo dobavljača na kupnju električne energije od EDF-a po reguliranoj cijeni, za količine koje je utvrdio CRE. Za više informacija o ARENH-u: https://clients.rte-france.com/lang/fr/clients_producteurs/services_clients/dispositif_arenh.jsp.

(21) Taj se deklarativni sustav dopunjuje sustavom kontrole kapaciteta: načelo je takvo da se svaki certificirani sustav mora aktivirati barem jedanput godišnje. Radi se o nasumičnim ispitivanjima za svaki kapacitet bez slanja prethodne obavijesti operatoru. Kapacitet se može ispitivati najviše tri puta tijekom razdoblja isporuke.

(22) Točni uvjeti certifikacije razlikuju se ovisno o vrsti predmetnog postrojenja:

1. postojeći proizvodni kapaciteti mogu početi s postupkom certifikacije 4 godine prije razdoblja isporuke i imaju obvezu zatražiti certifikaciju 3 godine prije početka godine isporuke;

2. za planirane se proizvodne kapacitete može zatražiti certifikacija već u trenutku potpisivanja prvog ugovora o priključenju i do dva mjeseca prije početka razdoblja isporuke; i

3. za kapacitete za reguliranje potrošnje certifikacija se može zatražiti do dva mjeseca prije početka razdoblja isporuke.

(23) Odgovorna osoba za područje obuhvaćeno certifikacijom jest pravna osoba koja ima financijsku odgovornost za odstupanja operatora kapaciteta u njegovu području. Operatori mogu biti vlastita odgovorna osoba za područje obuhvaćeno certifikacijom ili mogu sklopiti ugovor s takvom osobom. Odgovorne osobe za područje obuhvaćeno certifikacijom mogu imati brojne kapacitete u svojem području.

(24) U svrhu financijske regulacije odstupanja, RTE obavještava svaku odgovornu osobu za područje obuhvaćeno certifikacijom o odstupanjima u njezinu području najkasnije 1. prosinca godine isporuke +2.

2.3. **Trgovanje jamstvima o kapacitetu**

(25) Sva se jamstva o kapacitetu upisuju u registar jamstava o kapacitetu, koji vodi operator mreže RTE. Svi dobavljači i operatori kapaciteta obvezni su otvoriti račun pri RTE-u u registru jamstava o kapacitetu. Dakle, okomito integrirani sudionici sustava obavezni su imati dva računa u registru, jedan za djelatnosti proizvodnje i jedan za djelatnosti stavljanja na tržište.

(26) Vlasništvo nad jamstvom kapaciteta nastaje nakon što ga RTE upiše u račun njegova nositelja u registru jamstava o kapacitetu. Kako bi se omogućilo njihovo upravljanje i sljedivost trgovanja, svakom izdanom jamstvu kapaciteta pridaje se brojčana oznaka. Jamstvo vrijedi najviše jednu godinu isporuke. Jamstvo kapaciteta, čija jedinica iznosi 0,1 MW ([4]), zaista postoji tek nakon izdavanja: akter na tržištu koji posjeduje jamstvo kapaciteta ne preuzima nikakav rizik povezan s temeljnim kapacitetom iz kojeg proizlazi.

(27) Prijenosi jamstava o kapacitetu među sudionicima (izdavanje i ustupanje) provode se prijenosom tih jamstava u registar jamstava o kapacitetu, nakon što to zatraže obje strane (ustupitelj i primatelj). Stvarni prijenosi vlasništva provode se upisom jamstva o kapacitetu na račun primatelja.

(28) Trgovanje jamstvima kapaciteta može se provoditi na temelju uzajamnog dogovora ili na organiziranim tržištima.

(29) Trgovanje jamstvima kapaciteta može se provoditi tijekom čitavog razdoblja od certifikacije do krajnjeg datuma ustupanja jamstava o kapacitetu. Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 23., RTE obavještava svakog dobavljača o iznosu njegove obveze u pogledu kapaciteta najkasnije 1. prosinca u godini isporuke +2. Krajnji datum ustupanja jest 15 dana nakon navedenog datuma.

(30) Dobavljači koji su do krajnjeg datuma za obavijest o obvezi premašili jamstva o kapacitetu u odnosu na njihovu obvezu dužni su provesti javnu ponudu za prodaju prije datuma ustupanja jamstava o kapacitetu.

(31) Pet dana nakon krajnjeg datuma za ustupanje jamstava o kapacitetu RTE za svakog dobavljača računa odstupanje između iznosa obveze dobavljača u pogledu kapaciteta i iznosa jamstava o kapacitetu na računu dobavljača u registru jamstava o kapacitetu, kao i odgovarajući financijski obračun.

([4]) Certificirana razina kapaciteta zaokružena je na 0,1 MW. Radi sudjelovanja na tržištu, moguće je okupiti nekoliko kapaciteta snage manje od 1 MW.

2.4. **Financijski obračun odstupanja**

(32) Mehanizmom je predviđeno utvrđivanje odgovornosti za odstupanja između ostvarenih vrijednosti i predviđanja.

(33) Općenita struktura financijskih obračuna odgovara obračunima odstupanja provedenima na način izrazito sličan onome koji se primjenjuje za energiju (*uravnoteženje* ili *balancing*) i polazi od načela da dobavljači i odgovorne osobe za područje obuhvaćeno certifikacijom plaćaju za financijski obračun u slučaju negativne razlike ili primaju financijsku naknadu u slučaju pozitivne razlike. U slučaju negativne razlike krajnji će korisnici imati koristi od smanjenja cijene putem TURPE-a (cijene za uporabu javne električne mreže) ([5]).

(34) Cijena primijenjenog obračuna za godinu isporuke ovisi o određenim kriterijima:

1. ako sigurnost opskrbe nije ozbiljno ugrožena, cijena financijskog obračuna u potpunosti se temelji na tržišnoj cijeni (tržišna cijena predstavlja aritmetičku sredinu cijena kapaciteta utvrđenih u okviru ponuda ostvarenih prije godine isporuke). Za obračun negativnih odstupanja toj se cijeni dodaje koeficijent poticaja (koeficijent k) kako bi se osigurao poticaj za korištenje tržišta jamstava, a ne čekanje financijskog obračuna (u slučaju pozitivnih odstupanja ova se vrijednost oduzima); i

2. ako je sigurnost opskrbe značajno ugrožena (ukupno odstupanje premašuje prag koji je utvrdio RTE; ovaj je prag utvrđen na 2 GW ispod ukupne obveze za prve dvije godine isporuke), cijena obračuna odstupanja referira se na primijenjenu cijenu (Padmin). Ova cijena predstavlja gornju granicu cijene kapaciteta na tržištu.

(35) Nakon provedbe obračuna različitih odstupanja, odgovorna osoba za područje obuhvaćeno certifikacijom i dobavljači s negativnim odstupanjima uplaćuju iznose obračuna koje duguju u svoja sredstva, dok odgovorne osobe za područje obuhvaćeno certifikacijom i dobavljači s pozitivnim odstupanjima primaju dugovani iznos obračuna. Međutim, za određenu godinu isporuke iznos pozitivnih obračuna jednak je ili manji od iznosa uplata izvršenih na ime negativnih financijskih obračuna. Mogući preostali iznosi na sredstvima za obračun odstupanja u potpunosti se raspoređuju korisnicima javne mreže za prijenos električne energije, odnosno svim krajnjim klijentima.

(36) Ne postoji financijski tok između sredstava za pokrivanje odstupanja odgovorne osobe za područje obuhvaćeno certifikacijom i sredstava za pokrivanje odstupanja dobavljača. Dakle, ne postoji nikakav financijski tok između operatora kapaciteta i predmetnih dobavljača u okviru obračuna odstupanja.

(37) RTE jamči administrativno, računovodstveno i financijsko upravljanje sredstvima namijenjenim odstupanjima („*sredstva za pokrivanje odstupanja odgovorne osobe za područje obuhvaćeno certifikacijom*" i „*sredstva za pokrivanje uravnoteženja u pogledu kapaciteta dobavljača*") u skladu s računovodstvenim propisima za privatne račune. Na tu se osnovu provodi fakturiranje i naplata iznosa koje duguju odgovorna osoba za područje obuhvaćeno certifikacijom i dobavljači, kao i utvrđivanje slučajeva neplaćanja.

(38) Komisija za regulaciju energije (fran. *Commission de régulation de l'énergie*, CRE), nacionalno tijelo za regulaciju sektora energetike, zadužena je za nadzor nad obračunom odstupanja dobavljača (članak 7. Dekreta br. 2012-1405 kodificiran u članku R. 335-12 Zakonika o energiji) i može predvidjeti upravnu sankciju u slučaju nepoštovanja pravne obveze plaćanja odstupanja. Ta sankcija mora biti razmjerna i za jednu godinu isporuke ne može premašivati 120 000 EUR po MW kapaciteta (članak L. 335-7 Zakonika o energiji).

2.5. **Nacionalna pravna osnova**

(39) Zakoni i propisi o mehanizmu kapaciteta jesu sljedeći:

1. Zakon br. 2010-1488 od 7. prosinca 2010. o novoj organizaciji tržišta električne energije, osobito kodificiran u člancima L. 335-1 do L. 335-7 i L. 321-16 do L. 321-17 Zakonika o energiji;

2. Dekret br. 2012-1405 od 14. prosinca 2012. o doprinosu dobavljača sigurnosti opskrbe električnom energijom i o uspostavi mehanizma obveza u pogledu kapaciteta u sektoru električne energije, predviđenog člankom L. 335-6 i kodificiranog člancima regulatornog dijela Zakonika o energiji R. 335-1 do D. 335-54;

([5]) TURPE je uveden Zakonom br. 2000-108 od 10. veljače 2000. i služi kao nadoknada operatorima mreže za prijenos i distribuciju. Metodologiju za izračun TURPE-a i njegove promjene utvrđuje CRE.

3. Odluka od 22. siječnja 2015. o definiranju pravila mehanizma kapaciteta u skladu s člankom 2. Dekreta br. 2012-1405 od 14. prosinca 2012. o doprinosu dobavljača sigurnosti opskrbe električnom energijom i o uspostavi mehanizma obveza u pogledu kapaciteta u sektoru električne energije; i

4. Prilog Odluci od 22. siječnja 2015.: Pravila o mehanizmu kapaciteta.

(40) S obzirom na korektivne mjere koje je Francuska predložila nakon prigovora Komisije u Odluci o pokretanju postupka, ovi će tekstovi biti izmijenjeni ili dopunjeni kako bi održavali sve korektivne mjere opisane u odjeljku 3. ove odluke.

2.6. **Korisnici**

(41) Korisnici mehanizma jesu nositelji kapaciteta, koji primaju jamstva o kapacitetu od države (putem RTE-a) i koji ih imaju mogućnost prodati.

2.7. **Cilj mehanizma: sigurnost opskrbe**

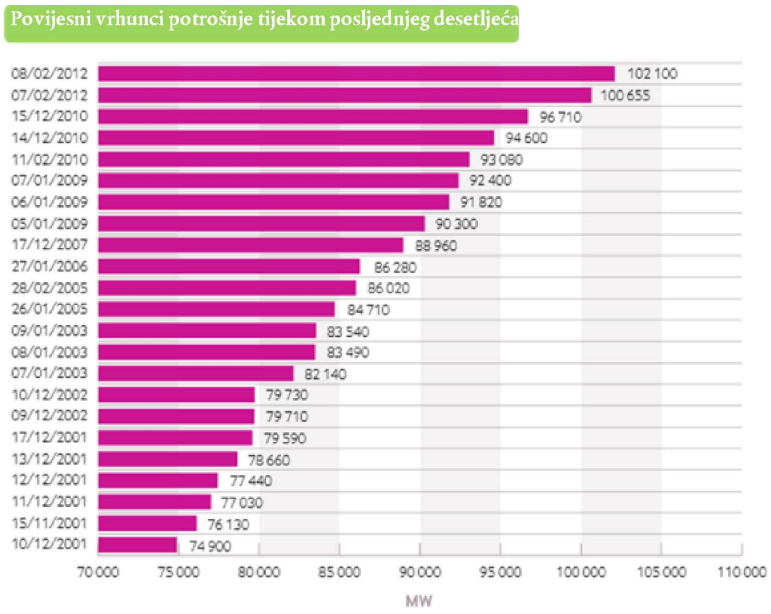
(42) Pokazatelj koji je Francuska odabrala za procjenu narušavanja ravnoteže između ponude i potražnje električne energije jest očekivano trajanje otkazivanja sustava zbog neravnoteže između ponude i potražnje (*Loss Of Load Expectation* (LOLE)). Francuska su nadležna tijela za Francusku odabrala očekivano trajanje otkazivanja sustava koje u prosjeku iznosi 3 sata godišnje.

(43) Francuska su nadležna tijela objasnila da u Francuskoj već godinama dolazi do vrhunca potrošnje električne energije tijekom zime. Francuski sustav opskrbe električnom energijom obilježen je značajnom termosenzibilnošću potrošnje električne energije, što vodi do vrhunca potrošnje električne energije tijekom zimskih valova hladnoće. Kako je prikazano na slici 2., ta termosenzibilnost tijekom posljednjih se godina samo povećavala, osobito s obzirom na povećanje potrošnje povezane s grijanjem na električnu energiju, ali i na nove načine uporabe električne energije, koji su često podudarni s večernjim vrhuncem potrošnje.

(44) Povećanje vrhunca potrošnje brže je od opće razine potrošnje električne energije. Osim toga, francuski vrhunac potrošnje obilježen je značajnom nestabilnošću, zbog čega odstupanja u pogledu potrošnje mogu biti izrazito velika (do 20 GW tijekom dviju godina). Stoga je pitanje od središnje važnosti kontrola vrhunca potrošnje električne energije, osobito u kontekstu preusmjeravanja upotrebe energije prema električnoj energiji.

Slika 2.

Povijesni vrhunci potrošnje u Francuskoj

Izvor: RTE – Privremena procjena ravnoteže između ponude i potražnje električne energije u Francuskoj za 2014. (str. 33.).

(45) Prema podacima RTE-a, u pogledu ponude Europa je obilježena stagnacijom potražnje i značajnom prekapacitiranošću proizvodnje električne energije, što je rezultat nekoliko čimbenika. Počevši od 2008. godine, gospodarska je kriza dovela do smanjenja potražnje za električnom energijom. Istodobno je došlo do brzog razvoja oblika energije dobivenih iz obnovljivih izvora subvencioniranih „izvan tržišta", koji imaju prioritetni pristup mreži električne energije. Nadalje, europske elektrane na ugljen doživjele su snažan oporavak djelovanja povezan s padom cijene tog goriva, do kojeg je došlo zbog razvoja proizvodnje plina iz škriljevca u Sjedinjenim Američkim Državama, zbog čega je SAD masivno izvozio svoje proizvode od ugljena, koji su sada bili višak, u Europu. Konačno, elektrane na plin, koje su postale manje konkurentne u odnosu na elektrane na ugljen, doživjele su značajan pad isplativosti, a time i djelovanja.

(46) U tim okolnostima nesigurnosti vezane uz klimatske uvjete dovode do nesigurnosti u pogledu kompenzacije vršnih kapaciteta potrebnih za pokrivanje vrhunaca potrošnje. Do vrhunaca potrošnje dolazi rijetko; nastaju tijekom nekoliko sati godišnje, a u slučaju blagih temperatura tijekom nekih godina uopće ne nastaju.

(47) Francuski mehanizam kapaciteta osmišljen je kao jedan od elemenata odgovora na taj problem, u svrhu poštovanja kriterija sigurnosti opskrbe koji su utvrdile javne vlasti. Njime se želi istodobno uspostaviti sredstvo za promjenu ponašanja potrošnje u vršnim razdobljima (pristup potražnje) i potaknuti primjerena ulaganja u proizvodna postrojenja i kapacitete za regulaciju potražnje (pristup ponude).

2.8. **Proračun**

(48) Vrijednost jamstava o kapacitetu nije administrativno utvrđena; utvrđuje se na temelju tržišta. Akteri mehanizma slobodno uspostavljaju trgovinu na temelju svojih predviđanja, strategije pokrivanja i podataka kojima raspolažu.

(49) Unatoč decentraliziranosti mehanizma, što otežava provedbu procjene proračuna, procjena je izvršena na temelju pretpostavke o ukupnoj obvezi u pogledu kapaciteta za francusku potražnju između 80 000 i 95 000 MW te uz pretpostavku da je koeficijent sigurnosti zadržan na vrijednosti od 0,93. Potražnja će ovisiti o promjenama u pogledu potrošnje u metropolitanskoj Francuskoj, uključujući mjere za kontrolu potražnje koje će primijeniti dobavljači električne energije, što će dovesti do smanjenja pojedinačne obveze s kojom će biti suočeni. Na temelju navedenoga, bruto prihodi operatora na tržištu kapaciteta mogu iznositi između 0 EUR/kW i 30 EUR/kW tijekom razdoblja između 2017. i 2026., pri čemu će iznosi biti najviši u godinama kada bude potrebna izgradnja novih proizvodnih alata.

2.9. **Trajanje**

(50) Prva godina isporuke započinje 1. siječnja 2017. Odstupajući od općeg pravila, prema kojem se certifikacija provodi svake četiri godine prije godine isporuke, certifikacija za prvu godinu isporuke (2017.) započela je 1. travnja 2015. Iako francuska nadležna tijela trenutačno ne predviđaju datum završetka mehanizma, RTE i regulatorno tijelo provodit će godišnju procjenu, koja je definirana francuskim zakonodavstvom. Ako to bude potrebno, to može dovesti do revizije mehanizma (primjerice, kako bi postigao sukladnost s posljednjim izmjenama europskog zakonodavstva) ili zaključenja mehanizma, ako se utvrdi da više nije potreban ([6]).

2.10. **Zbroj**

(51) Što se tiče postrojenja koja su ugovorno obvezana na kupnju (energija iz obnovljivih izvora) ili koji ispunjavaju uvjete za dodatnu naknadu, člancima L. 121-24 u L. 335-5 Zakonika o energiji predviđeno je da se dobit ostvarena prodajom jamstava o kapacitetu upotrebljava kao odbitak od njihovih ukupnih troškova javne usluge, uključujući ostale dodijeljene državne potpore te financirajući sustav podrške obvezom kupnje. Isto tako, proizvođači energije neće podlijegati obračunu odstupanja u slučajevima kada je stvarni kapacitet manji od kapaciteta certificiranog za nepredviđene uvjete u pogledu raspoloživosti primarnog resursa ([7]).

([6]) Člankom 20. Dekreta o mehanizmu kapaciteta predviđeno je godišnje izvješće CRE-a na temelju radova RTE-a na mehanizmu („Jednu godinu nakon objave pravila o mehanizmu kapaciteta te svake godine nakon toga Komisija za regulaciju energije ministru zaduženom za energiju dostavlja izvješće o integraciji mehanizma kapaciteta u europsko tržište, koje se temelji na radovima operatora mreže za prijenos energije. To izvješće sadržava podatke o promjenama propisa o doprinosu aktera sigurnosti opskrbe električnom energijom u susjednim zemljama. Njime se analizira interakcija između francuskog mehanizma kapaciteta i sustava koji se primjenjuju u tim zemljama. Ako je to potrebno, njime se predlažu poboljšanja u pogledu funkcioniranja mehanizma kapaciteta."). Nadalje, Odlukom o pravilima funkcioniranja mehanizma predviđena su 2 članka o izvješćima o procjeni koje mora izraditi RTE (osim onoga iz Dekreta): članci 5. i 8. (o prekograničnim kapacitetima i o dinamičkom učinku mehanizma).

([7]) Primjerice, ako proizvođač energije vjetra ima problem povezan s održavanjem/instalacijom i ne provede uravnoteženje, podlijegat će obračunu odstupanja. Međutim, ako nema vjetra, neće podlijegati obračunu odstupanja.

3. OPIS RAZLOGA ZA POKRETANJE POSTUPKA

3.1. Državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a

(52) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka u uvodnoj izjavi 143. već zaključila da mjera predstavlja državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, i to iz razloga navedenih u nastavku.

3.1.1. *Pripisivost i financiranje državnim sredstvima*

(53) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka navela da se zaključak o postojanju prijenosa državnih sredstava može donijeti ne samo ako postoji izravni prijenos novca iz državnog proračuna ili iz proračuna javnog tijela, nego i ako sredstva za pružanje potpore mehanizmu dolaze iz vlastitih sredstava poduzetnika, pod uvjetom i. da se država odrekne naplate državnih pristojbi i/ili ii. da financijska sredstva koja se koriste u okviru sustava ostanu pod javnim nadzorom, iako ne moraju nužno trajno biti dio javne imovine.

(54) Što se tiče prvog elementa, francuska se država odrekla javnih sredstava jer besplatno izdaje certifikate o kapacitetu operatorima kapaciteta umjesto da ih prodaje (kao što je slučaj u predmetima *NOx* ([8]) i *rumunjski zeleni certifikati* ([9])).

(55) Što se tiče druge točke, financijska sredstva za pružanje potpore mehanizmu ostaju pod nadzorom države (slično kao što je slučaj u predmetima *Vent de Colère* ([10]) i *Essent* ([11])) jer: i. sredstva se prikupljaju iz obaveznih doprinosa koje nameće država, zbog čega su pripisiva državi; ii. država utvrđuje parametre (kriterije sigurnosti opskrbe i metodologiju za utvrđivanje referentne tržišne cijene na temelju koje se određuje cijena za obračun odstupanja), koji utječu na cijenu kapaciteta i ukupnu količinu certifikata, iako ih ne utvrđuje sama država; iii. Komisija za regulaciju energije (CRE) ovlaštena je za izricanje sankcija dobavljačima koji ne poštuju svoje obveze u pogledu obračuna odstupanja; i iv. država imenuje operatora mreže za prijenos energije – RTE – u svrhu upravljanja sredstvima za obračun odstupanja.

3.1.2. *Selektivna prednost*

(56) Kako tvrdi Komisija, presuda *Altmark* ([12]) ne primjenjuje se na predmetni slučaj jer nije jasno definirana obveza javne usluge. Obveze mehanizma brojne su i razlikuju se ovisno o različitim stranama koje sudjeluju (operatori elektrana, operatori kapaciteta za reguliranje potražnje, dobavljači). U pogledu obveze koja se primjenjuje na operatore kapaciteta obveza certifikacije nije strogo utvrđena u smislu da: i. opcionalna je za kapacitete za reguliranje potražnje i ii. operatori postojećih proizvodnih postrojenja imaju izbor u smislu razine kapaciteta za koju moraju zatražiti certifikaciju.

(57) Dakle, prijenos jamstava o kapacitetu predstavlja prednost, a ne naknadu za obvezu javne usluge. Ta je prednost selektivna jer je mehanizmom predviđena potpora za operatore kapaciteta, a ne za druge sektore gospodarstva.

3.1.3. *Učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama*

(58) Kako tvrdi Komisija, mehanizam kapaciteta mogao bi imati učinka na tržišno natjecanje s operatorima koji se nalaze u inozemstvu (a time i na trgovinu među državama članicama) jer bi operatori kapaciteta sa sjedištem u Francuskoj ostvarili prednost koju operatori kapaciteta sa sjedištem u inozemstvu ne bi mogli ostvariti jer ne mogu zatražiti certifikaciju.

([8]) Predmet C-279/08 P, *Komisija/Nizozemska* [2011] ECLI:EU:C:2011:551.

([9]) SA.37177, *Rumunjska – izmjena sustava potpore za zelene certifikate kojima se želi promicati električna energija dobivena iz obnovljivih izvora energije*.

([10]) Predmet C-262/12, *Association Vent de Colère! Fédération nationale i dr. protiv Ministre de l'Ecologie, du Développement durable, des Transports et du Logement i Ministre de l'Economie, des Finances et de l'Industrie* [2013] ECLI:EU:C:2013:851.

([11]) Spojeni predmeti C-204/12 do C-208/12, *Essent Belgium NV protiv Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt* [2014] ECLI:EU:C:2014:2192.

([12]) Predmet C-280/00, *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg protiv Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* [2003] ECLI:EU:C:2003:415.

3.2. **Cilj od zajedničkog interesa i potreba**

(59) Izvor zabrinutosti francuskih nadležnih tijela u smislu uspostavljanja odgovarajuće razine kapaciteta strogo je povezan s vrhuncem potražnje, do kojeg dolazi tijekom razmjerno kratkih razdoblja intenzivne hladnoće zbog toga što je Francuska u pogledu grijanja osobito ovisna o električnoj energiji.

(60) Odluka o pokretanju postupka izaziva sumnje u pogledu potrebe mjere zbog sljedećih razloga:

1. procjena odgovarajuće razine kapaciteta proizvodnje *Scenario Outlook and Adequacy Forecast* REGRT-E-a ([13]) upućuje na problem sigurnosti opskrbe tek od 2025. godine;

2. čini se da Francuska nije istražila druge mogućnosti osim mehanizma kapaciteta, kao što su tarife koje bi potaknule smanjenje potrošnje tijekom razdoblja vrhunca potrošnje; i

3. unatoč provedbi regulatornog okvira kojim se podržava regulacija potrošnje te kojim je omogućeno da se pojedinačne regulacije provode u vremenskim odmacima koje je prethodno nudio prvotni dobavljač, RTE ne očekuje značajno neto povećanje francuskih kapaciteta za regulaciju potražnje tijekom razdoblja između 2014. i 2019.

3.3. **Primjerenost mjere potpore**

(61) Komisija je u svojoj Odluci o pokretanju postupka navela da postoji opasnost da zbog mehanizma nastane diskriminacija između različitih kapaciteta za regulaciju. Konkretnije, u okviru mehanizma mogu se primjenjivati dvije vrste regulacije potrošnje: s jedne strane, kapacitet za neizravno reguliranje, koji se sastoji od smanjenja obveze dobavljača u pogledu kapaciteta u smislu količine kapaciteta dobivene smanjenjem opterećenja klijenata tijekom razdoblja najveće potrošnje između 10 i 15 dana godišnje; s druge strane postoji kapacitet za izravno reguliranje, kojim se od (velikih) potrošača ili agregatora zahtijeva da zatraže certifikaciju svojeg potencijala za smanjenje potrošnje te da taj kapacitet učine dostupnim (bez njegova smanjenja) tijekom razdoblja najveće potrošnje između 10 i 25 dana godišnje.

(62) Osim toga, Komisija je u svojoj Odluci o pokretanju postupka iznijela kritiku zbog činjenice da mehanizam nije otvoren svim tehnologijama koje mogu pridonijeti sigurnosti opskrbe, kao što su međusobna povezivanja i/ili strani kapaciteti.

(63) Komisija je također istaknula rizik od toga da novi kapaciteti proizvodnje ne mogu sudjelovati u mehanizmu, prvenstveno zbog nepostojanja pouzdanih cjenovnih signala za jamstva o kapacitetu. Konkretno, Komisija je izrazila zabrinutost zbog sljedećih mogućnosti:

1. da razmjerno kratko razdoblje valjanosti jamstava o kapacitetu ne može dati pouzdani cjenovni signal;

2. da će dobavljači, osobito novi akteri, imati poteškoće u dugoročnom predviđanju promjena u svojim portfeljima klijenata;

3. da poticaji za postizanje ujednačenosti aktera prije godine isporuke neće biti dostatni; i

4. da gornja granice cijene obračuna odstupanja ne odražava troškove ulaska novog aktera („*cost of new entry*”, u daljnjem tekstu: CONE).

3.4. **Razmjernost**

(64) U Odluci o pokretanju postupka utvrđena je opasnost od toga da mehanizam dovede do prekomjerne naknade za određene operatore kapaciteta, što je prvenstveno posljedica sljedećih elemenata:

1. opasnosti od toga da dobavljači precijene potrošnju: taj rizik postoji ako pojedinačne obveze u pogledu kapaciteta dobavljača nisu dovoljno jasne;

2. potencijalnog nepostojanja transparentnosti u području utvrđivanja cijena kapaciteta, među ostalim zbog mogućeg povećanja količine transakcija provedenih na temelju uzajamnog dogovora, kao i transakcija unutar skupine, što može dovesti do pogrešnog cjenovnog signala i nastanka prekomjerne naknade;

([13]) Komisija se pozvala na izdanje iz 2015., koje je dostupno na sljedećoj adresi: https://www.entsoe.eu/Documents/SDC%20documents/SOAF/150630_SOAF_2015_publication_wcover.pdf.

3. ograničenog sudjelovanja u mehanizmu (isključenje prekograničnih kapaciteta i diskriminiranje različitih operatora kapaciteta za reguliranje potražnje);

4. tržišne snage EDF-a: mogućnost umjetnog podizanja vrijednosti jamstava o kapacitetu u svojstvu prodavatelja, primjenjujući pritom niže cijene na svoju granu stavljanja na tržište. Nastavno na prethodno izneseno, Komisija je utvrdila postojanje triju rizika: rizik od zadržavanja kapaciteta, rizik od zadržavanja jamstava o kapacitetu i rizik od „istiskivanja marže".

3.5. **Sprječavanje negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu**

(65) Komisija je u svojoj Odluci o pokretanju postupka istaknula brojne probleme u pogledu mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja, kako na razini proizvodnje, tako i na razini isporuke električne energije.

(66) Komisija je izrazila svoju zabrinutost zbog postojanja značajnih nedosljednosti u podacima. Vertikalno integrirani veliki dobavljači, osobito oni koji su već prisutni na francuskom tržištu, mogu ostvariti prednost zbog činjenice da imaju bolje poznavanje tržišta, osobito što se tiče raspoloživosti kapaciteta, potreba za opskrbom i cijena. Prema tome, mogu izraditi pouzdanija predviđanja i biti učinkovitiji u pogledu obveza koje su im nametnute mehanizmom.

(67) Također zbog nedosljednosti podataka, novi akteri na tržištu vjerojatno će imati poteškoće u procjenjivanju svojeg budućeg portfelja klijenata, a ta je procjena ključna za izračun potrebe za jamstvima o kapacitetu.

(68) Komisija je također izrazila zabrinutost zbog mogućnosti da dominantni prvotni operator zadrži kapacitete.

(69) Nadalje, Komisija je istaknula opasnost od toga da dominantni prvotni operator ima mogućnost zadržavanja jamstava o kapacitetu.

(70) Osim toga, Komisija je uputila na opasnost od toga da dominantni prvotni operator primjenjuje predatorske cijene (smanjivanje ili istiskivanje marži, predatorske cijene).

(71) Komisija je istaknula da postoji opasnost da nepostojanje dugoročnih cjenovnih signala dovede ili ojača prepreke za ulazak novih proizvođača. Dugoročna ulaganja koja provode novi akteri mogu zahtijevati određeni stupanj predvidljivosti cijena tijekom određenog broja godina, što se ne može ostvariti jamstvima certificiranim tijekom razdoblja od jedne godine.

(72) Nadalje, Komisija je ponovno istaknula svoje stajalište u pogledu smanjenog tržišnog natjecanja u okviru mehanizma koje nastaje zbog činjenice da su iz mehanizma isključene određene vrste operatora kapaciteta (prekogranični kapaciteti, diskriminacija među operatorima kapaciteta za reguliranje potražnje).

4. **PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA I OPASKE FRANCUSKE**

(73) Tijekom razdoblja savjetovanja u pogledu Odluke o pokretanju postupka, Komisija je zaprimila 18 odgovora zainteresiranih strana osim Francuske Republike, RTE-a i CRE-a. Jedna je zainteresirana strana odgovorila nakon isteka roka.

(74) Različite su primjedbe u nastavku podijeljene prema svojoj temi. Na njih će se odgovoriti tijekom ocjenjivanja mjere, pri čemu se neće izričito pozivati na određenu mjeru.

4.1. **Državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a**

(75) Ispitanici su podijeljeni s obzirom na kvalifikaciju potpore iz mehanizma. Polovica njih smatra da mjera predstavlja izravnu ili neizravnu državnu potporu, ne reagirajući na argumente Komisije u tom pogledu; druga polovica smatra da mehanizam ne predstavlja državnu potporu iz sljedećih razloga.

(76) Dva ispitanika izričito se pozivaju na Odluku francuskog Državnog vijeća (Conseil d'Etat) br. 369417 od 9. listopada 2015. (žalba koju je podnijela Nacionalna udruga maloprodajnih operatora energetskih mreža ili A.N.O.D.E. ([14])), u kojoj je Državno vijeće navelo da predloženi mehanizam kapaciteta nema svojstva državne potpore. Nadležna francuska tijela također se pozivaju na mišljenje Državnog vijeća u istom predmetu ([15]).

(77) Argumenti francuskih nadležnih tijela u pogledu kvalifikacije mjere kao državne potpore valja čitati zajedno s argumentima prethodno navedenim u Odluci o pokretanju postupka.

(78) Francuska su nadležna tijela odlučila uključiti se u postupak dubinskog ispitivanja s Europskom komisijom ne usredotočujući se na te elemente, nego na prijedlog mjera kojima se osigurava spojivost mehanizma kapaciteta s unutarnjim tržištem, neovisno o pitanju kvalifikacije državne potpore. Radi potpunosti argumenti Francuske u pogledu kvalifikacije državne potpore ipak su navedeni u nastavku.

4.1.1. *Pripisivost i financiranje državnim sredstvima*

4.1.1.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(79) Dva pružatelja agregatnih usluga regulacije, dva vertikalno integrirana društva i Francuska električna unija smatraju da se mjera ne financira državnim sredstvima. Konkretnije, ti ispitanici smatraju da predmetna sredstva prelaze izravno i isključivo između privatnih operatora; RTE ne posjeduje i ne raspolaže sredstvima za obračun odstupanja.

(80) Osim toga, kako tvrde ti ispitanici, pravila primjenjiva na upravljanje tim sredstvima mogu se usporediti s onima kojima se definira upravljanje „odstupanja-prilagodbe" u okviru sustava osobe odgovorne za ravnotežu na tržištu energije.

(81) EDF dodaje da je uloga francuske vlade u pogledu mehanizma ograničena na definiranje konkretnog okvira regulacije u kojem djeluju samo privatni operatori. Kako tvrdi EDF, uvođenjem mehanizma kapaciteta francuska vlada zapravo koristi svoja prava javne vlasti i djeluje kao tijelo za regulaciju tržišta.

(82) Kako tvrdi EDF, na taj se način mehanizam kapaciteta jasno razlikuje od sustava o kojem je riječ u predmetu Komisija/Nizozemska („NO*x*") ([16]), u kojem je nizozemska vlada dodijelila stvarna „prava na onečišćenje", kojima je dopušteno izbjegavanje plaćanja kazni te koja, od trenutka kad ih država dodijeli, predstavljaju tržišnu vrijednost. Dakle, certifikati nemaju nikakvu vrijednost u odnosu između francuske vlade i operatora kapaciteta.

4.1.1.2. Opaske Francuske

(83) Kako tvrde francuska nadležna tijela, država ne utvrđuje cijenu jamstava o kapacitetu, a prema tome i prihode koje bi mogli ostvariti operatori kapaciteta prodajom svojih certifikata. Isto tako, država ne intervenira u količinu proizvoda ponuđenih na tržištu. S druge strane, u okviru decentraliziranog mehanizma cijenu i količinu certifikata određuje tržište. Dakle, financijski tokovi koji se odnose na mehanizam kapaciteta odvijaju se između aktera privatnog prava te nisu nikako pod nadzorom države.

(84) Osim toga, francuska nadležna tijela smatraju da financijski tokovi koji se odnose na plaćanje obračuna odstupanja moraju biti izrazito marginalni u sustavu (uzimajući u obzir poticaje za uzvodno uravnoteženje na tržištu) i ne mogu se smatrati državnim resursima ili resursima pod nadzorom države. Obračun odstupanja predviđen za mehanizam kapaciteta slijedi model istovjetan modelu koji je trenutačno na snazi u Europi za obračun odstupanja na tržištu električne energije (*electricity balancing settlement mechanisms*).

([14]) A.N.O.D.E. je udruženje alternativnih francuskih dobavljača.
([15]) *Odluka Državnog vijeća, zajedničko zasjedanje 9. i 10. vijeća, 9. listopada 2015.*
([16]) Predmet C-279/08; vidjeti bilješku 8. Komisija se u ovom slučaju poziva na uvodnu izjavu 108. Odluke o pokretanju postupka.

(85) Francuska nadležna tijela također navode da je mehanizam sličniji mehanizmu o kojem je riječ u predmetu *PreussenElektra* ([17]) nego mehanizmima iz predmeta *Vent de Colère* ([18]) i *Essent* ([19]). Kao što je slučaj u predmetu *PreussenElektra* te protivno onome što je predviđeno u predmetu *Vent de Colère*, mehanizmom kapaciteta nije predviđen mehanizam nadoknade za dobavljače. Protivno predmetu *Essent* i. financijski tokovi u stalnom su vlasništvu privatnih aktera (dobavljača i operatora kapaciteta); ii. financijski tokovi ne proizlaze iz poreza. Nadalje, postojanje državnih sredstava također je sporno jer, za razliku od spredmeta *PreussenElektra*, za jamstva o kapacitetu nije utvrđena minimalna otkupna cijena.

(86) Osim toga, kako tvrde nadležna tijela, prijenos jamstava o kapacitetu ne može se smatrati odricanjem od javnog resursa. Država se ne odriče javnih resursa jer tržišna vrijednost certifikata jamstava može proizlaziti i. iz intrinzične vrijednosti instrumenata koje obuhvaćaju ili ii. iz pomanjkanja tijekom njihova izdavanja. Ta su dva elementa izvan nadležnosti države i čine razliku u odnosu na predmete *NOx* i *rumunjski zeleni certifikati*, u kojima su se certifikati mogli prodavati na aukciji ili su imali minimalnu vrijednost.

(87) Konačno, u rumunjskom su slučaju dobavljači izričito obvezani zakonom na prijenos troškova ishođenja zelenih certifikata na potrošače. Sud Europske unije iznio je slične argumente u predmetu *Vent de Colère:* dobavljači služe tek kao financijski posrednici (doprinos javnoj usluzi opskrbe električnom energijom ([20]) jamči nadoknadu njihovih dodatnih troškova). Suprotno tome, u slučaju francuskog mehanizma dobavljači imaju potpunu slobodu u odabiru načina na koji će prenijeti troškove na potrošače. Ne postoji mehanizam kojim se dobavljačima jamči nadoknada dodatnih troškova povezanih s nabavom jamstava o kapacitetu.

4.1.2. *Selektivna prednost*

4.1.2.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(88) Zajedno s EDF-om, trgovačko društvo koje prvenstveno djeluje u Francuskoj u području veleprodaje smatra da mehanizam predstavlja obvezu javne usluge, pri čemu se poziva na odluku Komisije u slučaju N475/2003 o javnom natječaju za novi kapacitet u Irskoj ([21]).

(89) Kako tvrdi EDF, ako certifikacija odgovara obvezivanju u smislu dostupnosti, ona predstavlja kompenzaciju za uslugu koju pružaju operatori kapaciteta, a ne navodnu prednost dodijeljenu besplatno.

(90) Osim toga, EDF i jedno drugo vertikalno integrirano trgovačko društvo za električnu energiju smatraju da mehanizam kapaciteta ne dodjeljuje nikakvu selektivnu prednost operatorima kapaciteta. Tvrde da se različiti akteri u mehanizmu nalaze u situaciji koja je istovjetna u činjeničnom i pravnom smislu te da se prema njima postupa potpuno jednako: primaju naknadu na isti način, neovisno o korištenoj tehnologiji. Dakle, nijedan operator ne može uživati prednost zbog specifičnosti svojeg proizvodnog parka.

(91) Kako tvrdi EDF, pogrešno je tvrditi da je takozvana prednost selektivna jer je mehanizmom kapaciteta „predviđena potpora za operatore kapaciteta, ali ne za ostale sektore gospodarstva". Na taj način Komisija ne prepoznaje svojstva mehanizma kapaciteta („koji obuhvaća cijelo tržište" („*market-wide*") i „tehnološki je neutralan" („*technology neutral*") niti ih prepoznaje sudska praksa Suda Europske unije prema kojoj se selektivnost mjere ocjenjuje u odnosu na druge poduzetnike koji se nalaze u usporedivoj činjeničnoj i pravnoj situaciji.

4.1.2.2. Opaske Francuske

(92) Prvo, kako tvrde nadležna tijela, dodjeljivanje certifikata u okviru mehanizma kapaciteta zaista je kompenzacija za obvezivanje na dostupnost tijekom sati snažne potrošnje ili opterećenja na sustav električne energije.

([17]) Predmet C-379/98, *PreussenElektra AG contre Schhleswag AG, u prisutnosti Windpark Reußenköge III GmbH i Land Schleswig-Holstein* [2001] ECLI:EU:C:2001:160.
([18]) Predmet C-262/12; vidjeti bilješku 10.
([19]) Spojeni predmeti C-204/12 do C-208/12; vidjeti bilješku 11.
([20]) Doprinos javnoj usluzi opskrbe električnom energijom jest namet fiskalne naravi koji plaćaju potrošači električne energije u Francuskoj, a čija je namjena obeštetiti operatore za dodatne troškove nastale u okviru obveza koje su im nametnute Zakonom o javnoj usluzi opskrbe električnom energijom.
([21]) http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/137628/137628_485545_28_2.pdf

(93) Drugo, francuska nadležna tijela smatraju da je obveza javne usluge dobro definirana. Što se tiče reguliranja potražnje, opcionalna narav njihove certifikacije omogućuje njihovo sudjelovanje u mehanizmu kapaciteta. Što se tiče proizvodnih postrojenja, deklarativna sastavnica postupka certifikacije ne dovodi u pitanje preciznu narav obveze javne usluge: CRE će moći izreći potrebne sankcije u slučaju pokušaja manipulacije tržišta, osobito ako akter podcijeni svoje kapacitete kako bi mogao vršiti pritisak na povećanje cijene jamstava o kapacitetu.

(94) Kako je mehanizam kapaciteta tehnološki neutralan, nadležna tijela smatraju da ne donosi nikakvu selektivnu prednost za određenu tehnologiju proizvodnje ili reguliranja.

(95) Kako tvrdi Francuska, prema stajalištu Komisije, koja, čini se, smatra da je mehanizam kapaciteta selektivan jer se odnosi isključivo na operatore kapaciteta (a ne na ostale gospodarske sektore), sve su sektorske mjere po svojoj naravi selektivne.

4.1.3. *Učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama*

4.1.3.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(96) Na ovo pitanje nije reagirao nijedan ispitanik.

4.1.3.2. Opaske Francuske

(97) Francuska nadležna tijela smatraju da mehanizam kapaciteta neće utjecati na tržište električne energije (na nacionalnoj razini, kao i u smislu interakcija sa susjednim zemljama), koje će i dalje funkcionirati na isti način. Konkretno, smatraju da tržište kapaciteta neće mijenjati cijenu električne energije na promptnom tržištu.

4.2. **Cilj od zajedničkog interesa i potreba**

4.2.1. *Primjedbe zainteresiranih strana*

(98) Ispitanici općenito smatraju da je mehanizam potreban i da treba činiti sastavni dio organizacije tržišta. Samo tri ispitanika osporavaju potrebu za mjerom, i to iz sljedećih razloga:

1. analizom odgovarajuće razine kapaciteta proizvodnje koju je RTE proveo 2015. nije predviđen nikakav problem povezan s otkazivanjem sustava;

2. u Francuskoj trenutačno postoji višak kapaciteta, što je vidljivo iz činjenice da je količina certificiranih kapaciteta za 2017. veća od količine potrebne za suočavanje s vrhuncem potrošnje; i

3. tijekom posljednjih godina potrošnja je snižena, a vrhunac potrošnje je stabilan (RTE je predvidio povećanje vrhunca potrošnje).

4.2.2. *Opaske Francuske*

4.2.2.1. O sigurnosti opskrbe

(99) Kako tvrde nadležna tijela, pokazatelj sigurnosti opskrbe dobro je definiran, a opasnost od otkazivanja sustava utvrđena je u posljednjim studijama RTE-a: u posljednjoj Privremenoj procjeni RTE-a izrađenoj prije stupanja na snagu mehanizma (2014.) pojavljuje se deficit marže od 2 GW za zimu 2016. – 2017. u referentnom scenariju. Ta je marža smanjena na 200 MW u Privremenoj procjeni 2015. za zimu 2017. – 2018., i to zahvaljujući signalu nastalom uvođenjem mehanizma. Te su analize potvrđene analizama petostranog energetskog foruma (*Pentalateral Energy Forum*, PLEF).

(100) S druge strane, studija o uspostavljanju odgovarajuće razine kapaciteta koju je proveo REGRT-E (izvješće *Scenario Outlook and Adequacy Forecast*) temeljila se na deterministčkoj metodologiji: vrhunac razdoblja potrošnje do kojeg dolazi zbog valova hladnoće i termosenzibilnosti nije bio modeliran u procjeni. Te su metodološke razlike dovele

do različitih rezultata. Primjena ciljne metodologije koju nastoji provesti REGRT-E dovest će do smanjenja odstupanja između tih različitih privremenih procjena. U tom je pogledu prognoza *Mid-Term Adequacy Forecast* (srednjoročna prognoza o odgovarajućoj razini kapaciteta), koju je 2016. objavio REGRT-E ([22]) i koja je prva inačica koja se temelji na metodologiji vjerojatnosti, dosljedna s rezultatima studije PLEF-a i RTE-a.

(101) Protivno tvrdnjama Komisije, francuski mehanizam kapaciteta nije osmišljen kako bi se riješio mogući problem pomanjkanja novca (*missing money*), nego kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe francuskog sustava električne energije (osobito tijekom vrhunaca potrošnje), kompenzacijom raspoloživosti sredstava koja se ne mogu kompenzirati na zadovoljavajući način isključivo na tržištu energije.

(102) Francuska provodi nekoliko mjera kojima se dopunjava mehanizam kapaciteta: projekt međusobnog povezivanja; revizije propisanih tarifa i tarifa za korištenje javnih mreža za prijenos i distribuciju električne energije kako bi bolje odražavale pomanjkanja; razvoj kapaciteta za reguliranje potražnje (primjerice, zahvaljujući razvoju okvira za regulaciju tržišta kako bi se omogućilo sudjelovanje svih mehanizama u reguliranju, uklanjanje tehničkih prepreka i prepreka tržišnog natjecanja objedinjavanju kapaciteta, puštanje u rad pametnih brojila); puštanje u rad obnovljivih izvora energije itd.

(103) RTE je u međuvremenu objavio svoju procjenu odgovarajuće razine kapaciteta proizvodnje za 2016. godinu. Kako tvrde nadležna tijela, posljednja Privremena procjena RTE-a ne mijenja analizu francuskih nadležnih tijela. Upravo suprotno, potvrđuje ju na način da ponovno pokazuje da sigurnost opskrbe u Francuskoj ovisi o sudbini određenih termoelektrana (osobito plinskih elektrana s kombiniranim ciklusom) te o reguliranju potrošnje, odnosno upravo o mjerama koje su najosjetljivije na uvođenje mehanizma kapaciteta.

Slika 3.

Pokazatelji otkazivanja sustava u scenarijima „visoke topline” i „niske topline”

		2016. - 2017.	2017. - 2018.	2018. - 2019.	2019. - 2020.	2020. - 2021.
Scenarij „visoka toplina”	Očekivana energija koja nije isporučena	2,0 GWh	1,4 GWh	2,5 GWh	2,7 GWh	0,8 GWh
	Očekivano tranjanje otkazivanja sustava	0 h 45	0 h 30	1 h 00	0 h 45	0 h 15
	Margina ili deficit kapaciteta	4 700 MW	5 400 MW	3 600 MW	3 700 MW	6 600 MW
Scenarij „niska toplina”	Očekivana energija koja nije isporučena	8,6 GWh	13,4 GWh	26,5 GWh	26,2 GWh	7,6 GWh
	Očekivano tranjanje otkazivanja sustava	2 h 30	3 h 45	6 h 45	6 h 15	2 h 15
	Margina ili deficit kapaciteta	600 MW	– 700 MW	– 2 500 MW	– 2 400 MW	900 MW

Izvor: RTE, Privremena prognoza, 2016.

(104) Kako tvrdi RTE, među toplinskim scenarijima navedenima u Privremenoj prognozi za 2016. (vidjeti Sliku 3), kod nepostojanja mehanizma kapaciteta valja zadržati scenarij „niske topline”. Scenarij „niske topline” obuhvaća zatvaranje određenih sredstava, osobito onih za koje su operatori trenutačno odgodili zatvaranje u očekivanju uvođenja mehanizma kapaciteta. S druge strane, scenarij „visoke topline” odgovara zadržavanju svih trenutačno postojećih elektrana, neovisno o gospodarskim razmatranjima: kako tvrde nadležna tijela, vjerojatnost njegova ostvarivanja je niska.

([22]) Dostupno ovdje: https://www.entsoe.eu/outlooks/maf/Pages/default.aspx.

(105) Dakle, u scenariju „niske topline" sigurnost opskrbe ugrožena je od zime 2017. – 2018. ako kao referentnu vrijednost uzmemo umjerenu zimu. Osim toga, i dalje pod pretpostavkom „niske topline", RTE je pripremio izračun očekivanog otkazivanja sustava simulacijom ekstremno oštre zime, uz val hladnoće, za narednih pet zima. Rezultati izračuna prikazani su na sliku 4.

Slika 4.

Očekivana otkazivanja sustava tijekom ekstremno oštre zime (u satima)

	2016. – 2017.	2017. – 2018.	2018. – 2019.	2019. – 2020.	2020. – 2021.
Očekivana otkazivanja sustava	5-15	8-21	16-36	14-34	5-13

Izvor: RTE.

(106) Iz izračuna je vidljivo da bi otkazivanje sustava svaki put premašilo kriterij otkazivanja koji primjenjuje Francuska, odnosno očekivano otkazivanje sustava u prosječnom trajanju od 3 sata godišnje. Valja napomenuti da se francuski mehanizam kapaciteta nastoji osigurati upravo protiv ekstremno oštrih zima.

4.2.2.2. Ostali prigovori Komisije u Odluci o pokretanju postupka

(107) Komisija je u uvodnoj izjavi 164. Odluke o pokretanju postupka podsjetila da je Agencija za tržišno natjecanje predložila uvođenje tarife za korištenje javnih mreža za prijenos i distribuciju električne energije (TURPE) na temelju broja sati po sezoni, osobito uz razliku između punih sati i vršnih sati, u svrhu poticanja smanjenja potražnje industrijskih potrošača tijekom razdoblja najveće potrošnje. Francuska je potvrdila da se TURPE već temelji na satima u sezoni, uz cijene koje se razlikuju ovisno o sezoni, danima u tjednu i/ili satima tijekom dana.

(108) Konačno, u uvodnoj izjavi 153. Odluke o pokretanju postupka Komisija je navela da čimbenici za smanjenje kapaciteta (*de-rating*) (u opcionalnom normativnom sustavu certificiranja) nisu dovoljno jasni. Francuska je objasnila da u tom opcionalnom normativnom sustavu certifikacije stupanj certificiranog kapaciteta odgovara prosjeku snage koju je postrojenje isporučilo po broju sati PP2 u svim povijesnim godinama pomnoženom koeficijentom doprinosa industrije (ili čimbenikom za smanjenje kapaciteta). Ti koeficijenti doprinosa (85 % za hidrauličnu snagu, 70 % za snagu vjetra i 25 % za solarnu energiju) upućuju na činjenicu da, za postrojenja u problematičnim granama, prosječna raspoloživost tijekom sati razdoblja PP2 ne odražava doprinos tih postrojenja smanjenju opasnosti od otkazivanja sustava iz sljedećih razloga: i. zbog povezanosti između raspoloživosti postrojenja i trenutaka napona sustava (što nije slučaj kod kapaciteta koje se može kontrolirati) te ii. zbog nestalnog profila raspoloživosti tijekom sati razdoblja PP2 (kapaciteti koje se može kontrolirati imaju ravan profil raspoloživosti), što ima učinak jer funkcija vjerojatnosti otkazivanja sustava tijekom sati razdoblja PP2 nije ujednačena. Koeficijenti doprinosa za godine isporuke 2017., 2018. i 2019. izračunani su na temelju scenarija Privremene prognoze RTE-a, na temelju velikog broja statističkih nizova.

4.3. **Primjerenost mjere potpore**

4.3.1. *Diskriminacija između kapaciteta za reguliranje potražnje*

4.3.1.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(109) Većina ispitanika poziva se na pretpostavku diskriminacije između neizravnih i izravnih slučajeva reguliranja. Većina ispitanika (njih 5) smatra da je mehanizam povoljniji za izravno reguliranje potražnje zbog obveze aktivacije nametnute kapacitetima za neizravno reguliranje, koja se smatra ograničavajućom. Dva su ispitanika navela da, prema kriteriju sigurnosti opskrbe, kapacitet za izravno reguliranje potražnje mora biti aktiviran samo jednom svakih deset godina (mehanizam je osmišljen za jedan vrhunac potražnje tijekom desetljeća). Prema tome,

smatraju da broj sati tijekom razdoblja PP2 (raspoloživost kapaciteta za izravno reguliranje) mora biti 10 puta veći od broja sati razdoblja PP1 (stvarno smanjenje kapaciteta za neizravno reguliranje). Dva su ispitanika koja imaju suprotno mišljenje primijetila da su uvjeti za neizravno reguliranje povoljniji jer operatori kapaciteta za izravno reguliranje moraju snositi troškove certifikacije. Dva ispitanika smatraju da su francuska nadležna tijela postigla pravednu ravnotežu između obveza za dvije vrste operatora kapaciteta za reguliranje potražnje.

4.3.1.2. Opaske Francuske

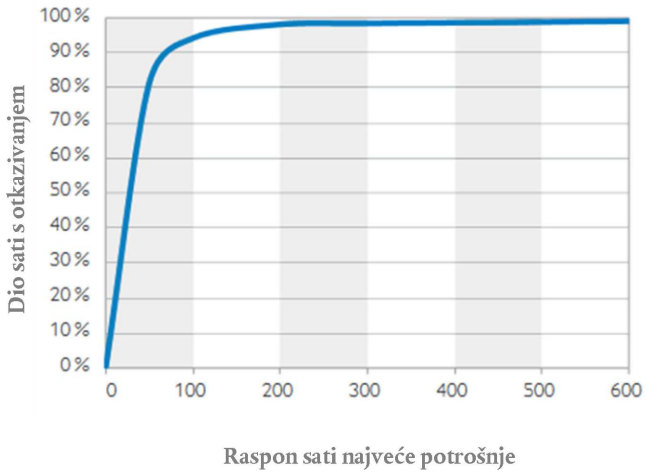
(110) Francuska se brani ističući različite obveze za dvije vrste operatora kapaciteta za reguliranje potražnje. Tvrdi da su različiti uvjeti potrebni upravo kako bi se omogućilo da obje vrste kapaciteta sudjeluju u mehanizmu. Konkretnije, budući da se kompenzacija koja se zahtijeva od kapaciteta za reguliranje potražnje vrednuje na način da je neizravni oblik reguliranja snažniji (aktivacija u odnosu na dostupnost), logično je da je broj dana na koji se odnosi (dani razdoblja PP1) manji od broja dana tijekom kojih mora biti dostupan operator kapaciteta za izravno reguliranje potražnje.

(111) Određene zainteresirane strane izražavaju zabrinutost zbog toga što je trajanje razdoblja PP2, iako je dulje od trajanja razdoblja PP1, možda nedovoljno dugo. Kako tvrdi Francuska, određivanje trajanja razdoblja PP1 i PP2 jest složeno pitanje, čiji odgovor neizbježno podrazumijeva kompromis. RTE je proveo studije kako bi postigao zadovoljavajući kompromis, čiji su rezultati prikazani u *Pratećem izvješću prijedloga pravila za mehanizam kapaciteta* (*Rapport d'accompagnement de la proposition de règles du mécanisme de capacité*, 2014.).

(112) Zaključno, kako bi se odredili sati najveće potrošnje (vidjeti sliku 5. u nastavku) uz zadržavanje sposobnosti otkrivanja sudjelovanja potrošača koji mogu regulirati opasnost od otkazivanja sustava, francuska su nadležna tijela odabrala primjenu broja od 100 do 150 sati za razdoblje PP1.

Slika 5.

Poveznice između otkazivanja sustava i sati najveće potrošnje

Izvor: RTE, Prateće izvješće prijedloga pravila za mehanizam kapaciteta (2014.)., str. 139.

(113) Kako tvrdi Francuska, iako razdoblje PP2 mora biti dulje od razdoblja PP1 (jer je pojam aktivacije zahtjevniji od raspoloživosti), razdoblje PP2 ne mora biti predugo kako ne bi nastala nepotrebna šteta za određene industrijske grane te osobito za reguliranje potražnje. Iz iste studije RTE-a proizlazi da je 99 % sati otkazivanja sustava sadržano u 300 sati najveće potrošnje te da je ciljano razdoblje PP2, koje sadržava između 100 i 300 sati najveće potrošnje, smisleni izbor za procjenjivanje relevantnog načina za doprinos smanjenju opasnosti od otkazivanja sustava kapaciteta za izravno reguliranje potražnje.

(114) U okviru tih razdoblja od 100 do 300 sati francuska su nadležna tijela izdvojila brojku od 250 sati. Ta brojka omogućuje i. utvrđivanje gotovo 99 % sati otkazivanja sustava (vidjeti sliku 5.) i ne dovodi do narušavanja utvrđivanja opasnosti od otkazivanja sustava u odnosu na najveći izbor od 300 sati, ii. povećanje raspoloživosti kapaciteta za izravno reguliranje potrošnje u odnosu na ostala postrojenja ([23]). Dakle, kako bi se zajamčio isti stupanj sigurnosti opskrbe, francuska su nadležna tijela odabrala primjenu najvećeg broja od 250 sati za razdoblje PP2 kako bi se postigao najveći doprinos kapaciteta za izravno reguliranje potražnje za isti stupanj pokrivenosti opasnosti od otkazivanja sustava.

(115) Predviđanje razdoblja PP2 koje je 10 puta dulje od razdoblja PP1 znači povratak na mjerenje raspoloživosti sredstava za proizvodnju i reguliranje potražnje na 1 000 do 1 500 sati. S obzirom na ograničenja raspoloživosti kapaciteta za reguliranje potražnje na dulja razdoblja, učinak proširenja obveze raspoloživosti na te kapacitete bilo bi smanjenje njihova potencijala vrednovanja u pogledu mehanizma kapaciteta. 100 MW industrijskih kapaciteta za reguliranje potražnje koji mogu biti raspoloživi tijekom određenog broja sati, ali ne tijekom tisuću sati, vrednovat će se kao 20 MW proizvodnje toplinske energije, dok studije pokazuju da je njihov doprinos smanjenju opasnosti od otkazivanja sustava usporediv s 90 MW proizvodnje toplinske energije. Na temelju navedenoga te radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja između operatora postrojenja za reguliranje potražnje i proizvođača francuska su nadležna tijela odlučila da neće zadržati razdoblje PP2 10 puta dulje od razdoblja PP1 te da će uvesti ciljano razdoblje PP2.

(116) Osim toga, francuska nadležna tijela podsjećaju da je mehanizmom kapaciteta predviđen nadzor nad raspoloživosti kapacitetima (ako nije došlo do spontane aktivacije), što omogućuje da se zajamči da neće doći do učinka smanjenja između obveze raspoloživosti i obveze aktivacije.

(117) Međutim, francuska su nadležna tijela otvorena prema mogućnosti utvrđivanja drugih vrijednosti osim onih koje su trenutačno propisane pravilima, ali smatraju da se trenutačno važećim okvirom uspostavlja pravedna ravnoteža između neovisnih operatora kapaciteta za reguliranje potražnje i dobavljača. Dakle, smatraju da za prve godine isporuke valja održati omjer PP1/PP2 kakav jest. Njegova se vrijednost može preispitati ako poslani signali nisu dovoljno relevantni te ako se takva procjena može uključiti u procjenu funkcioniranja tržišta kapaciteta.

4.3.2. *Isključenje prekograničnih kapaciteta*

4.3.2.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(118) Iz primjedbi zaprimljenih u okviru reakcije na Odluku o pokretanju postupka vidljivo je da postoji opći konsenzus među akterima na tržištu oko toga da francuski mehanizam valja postepeno otvarati (na način da se ne ugrožava pokretanje mehanizma predviđeno za siječanj 2017.) za prekogranične kapacitete.

4.3.2.2. Opaske i korektivne mjere koje predlaže Francuska

(119) Francuska je reagirala predloživši da se strani kapaciteti izravno uzmu u obzir u skladu s hibridnim modelom u okviru kojeg se isplaćuju naknade za međusobno povezivanje te za strane kapacitete za proizvodnju i reguliranje potražnje. U tom prijedlogu najveća se naknada dodjeljuje ili međusobnim povezivanjima ili stranim kapacitetima, ovisno o pomanjkanju.

(120) U tom se prijedlogu navodi da za strane kapacitete za proizvodnju i reguliranje potražnje valja ishoditi potvrde za međusobno povezivanje kako bi se mogle certificirati te ponuditi svoja jamstva o kapacitetu na francuskom tržištu kapaciteta.

(121) Potvrde se dodjeljuju po granici, na temelju doprinosa prekograničnih država članica sigurnosti opskrbe u Francuskoj. Potom se te potvrde stavljaju na dražbu „za svaku pojedinačnu granicu". Svi kapaciteti za proizvodnju i reguliranje potražnje prekogranične zemlje međusobno povezane s Francuskom određenim spojnim vodom imat će mogućnost sudjelovanja u dražbi potvrda za međusobno povezivanje izdanih za taj

([23]) U pratećem izvješću o pravilima RTE je istaknuo da je većina postrojenja za proizvodnju neosjetljiva na izbor trajanja razdoblja PP2 od 200, 250 ili 300 sati, no da su kapaciteti za reguliranje potražnje osjetljivi na taj izbor te da na njihov doprinos opasnosti od otkazivanja sustava utječe veći raspon raspoloživosti.

spojni vod. Dražbe će se održavati tijekom godine isporuke -1 (u daljnjem tekstu: AL-1). Sustavom nije spriječeno da kapaciteti ugovoreni u okviru francuskog mehanizma istodobno sudjeluju u ostalim mehanizmima kapaciteta u Europskoj uniji. U tim će okolnostima biti potrebno definirati, zajedno s predmetnim zemljama, načine nadzora i ocjene pružene usluge.

(122) Nakon što se za strane kapacitete proizvodnje ili reguliranja potražnje ishode potvrde za međusobno povezivanje, mogu se podvrgnuti certifikaciji i ishoditi jamstva o kapacitetima. Nakon toga mogu prodati ta jamstva na francuskom tržištu kapaciteta.

(123) Francuska su se nadležna tijela obvezala da će jednostrano provesti prethodno navedeno „pragmatično hibridno" rješenje, odnosno da će u svoj regulatorni okvir uvesti mogućnost da postrojenja koja se nalaze u graničnim državama članicama mogu izravno sudjelovati u francuskom mehanizmu kapaciteta pod uvjetom da imaju dostatni kapacitet za prijenos spojnim vodovima. Ipak, tim regulatornim kadrom predvidjet će se suglasnost operatora prijenosnih sustava ([24]) (OPS) u predmetnim državama članicama u obliku protokola o suradnji kojim se omogućuje provedba postupka certifikacije i nadzora potrebnog za provedbu mehanizma.

(124) U slučaju da određeni OPS-ovi predmetnih država članica ne potpišu takav protokol, francuska se nadležna tijela obvezuju da će provesti zaštitne mjere kojima će se omogućiti izravno sudjelovanje stranih kapaciteta u mehanizmu kapaciteta, čime će se konačno napustiti model koji se temelji na neizravnom sudjelovanju. Te zaštitne mjere sastojat će se u izravnom sudjelovanju međusobnih povezivanja (rješenje koje se može provesti bez pomoći drugih država članica te kojim se omogućuje odražavanje vrijednosti koju kapaciteti za međusobna povezivanja donose sigurnosti opskrbe u Francuskoj).

(125) U svrhu provedbe tih mjera potrebno je provesti reviziju Dekreta koji je 2012. donijelo Državno vijeće (Conseil d'Etat) nakon ishođenja mišljenja Vrhovnog vijeća za energetiku (Conseil supérieur de l'énergie), Nacionalnog vijeća za ocjenu normi (Conseil national d'évaluation des normes), Komisije za regulaciju energije (Commission de régulation de l'énergie) i Agencije za tržišno natjecanje (Autorité de la concurrence). Francuska nadležna tijela smatraju da nije realno očekivati donošenje dekreta prije kraja 2017., nakon revizije pravila donesenih za njegovu primjenu. Francuska nadležna tijela smatraju da će ta faza trajati oko 6 mjeseci. Dakle, raspored koji su predstavila francuska nadležna tijela temelji se na prijenosu regulatornog okvira u 2018. za djelotvornu provedbu za godinu isporuke 2019.

4.3.3. *Nepostojanje signala za nova ulaganja*

4.3.3.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(126) Komisija je zaprimila brojne odgovore na ovo pitanje, a izražena se stajališta znatno razlikuju.

(127) Većina (7) ispitanika slaže se da mehanizam u svojem početnom obliku ne može potaknuti nova ulaganja u proizvodna postrojenja. Najčešće navođeni razlozi jesu nepostojanje cjenovnog signala koji je u dovoljnoj mjeri uzvodno reprezentativan za godinu isporuke, gornja granica cijene kapaciteta utvrđena na 40 000 EUR/MW (što proizlazi iz gornje granice primjenjive na mehanizam obračuna odstupanja) i nepostojanje dugoročnih ugovora.

(128) Ispitanici su većinom potvrdili da je mehanizam presložen ili da je u najmanju ruku dobavljačima, a osobito novim akterima na tržištu, otežana procjena njihovih budućih portfelja. Jedan od ispitanika istaknuo je da bi se takvi problemi mogli izbjeći centraliziranim mehanizmom kapaciteta.

(129) Dva (prvotna) proizvođača ne dijele to mišljenje i smatraju da će se mehanizmom omogućiti privlačenje novih ulaganja, među ostalim zahvaljujući roku od 4 godine prije godine isporuke, mogućnosti da tržište razvija buduće proizvode i cjenovnim signalima, koje smatraju pouzdanima. Osim toga, procjenjuju da su mehanizmom predviđene dostatne mjere zaštite kako bi se zajamčila transparentnost obveza u pogledu kapaciteta, među ostalim zahvaljujući činjenici da RTE redovito objavljuje predviđanja o globalnoj razini jamstava o kapacitetu potrebnih za svaku godinu isporuke.

([24]) U skladu s člankom 2. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.), operator prijenosnog sustava (OPS) jest „fizička ili pravna osoba odgovorna za pogon, održavanje i, ako je potrebno, razvoj prijenosnog sustava na danom području i, kada je to primjenjivo, njegovih međusobnih povezivanja s drugim sustavima te za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da udovolji razumnoj potražnji za prijenosom električne energije".

(130) Druga dva ispitanika (alternativni proizvođači) napominju da je glavni cilj mehanizma održavanje rada postojećih kapaciteta, a ne poticanje novih ulaganja.

4.3.3.2. Opaske i korektivne mjere koje predlaže Francuska

Nepostojanje dugoročnih ugovora

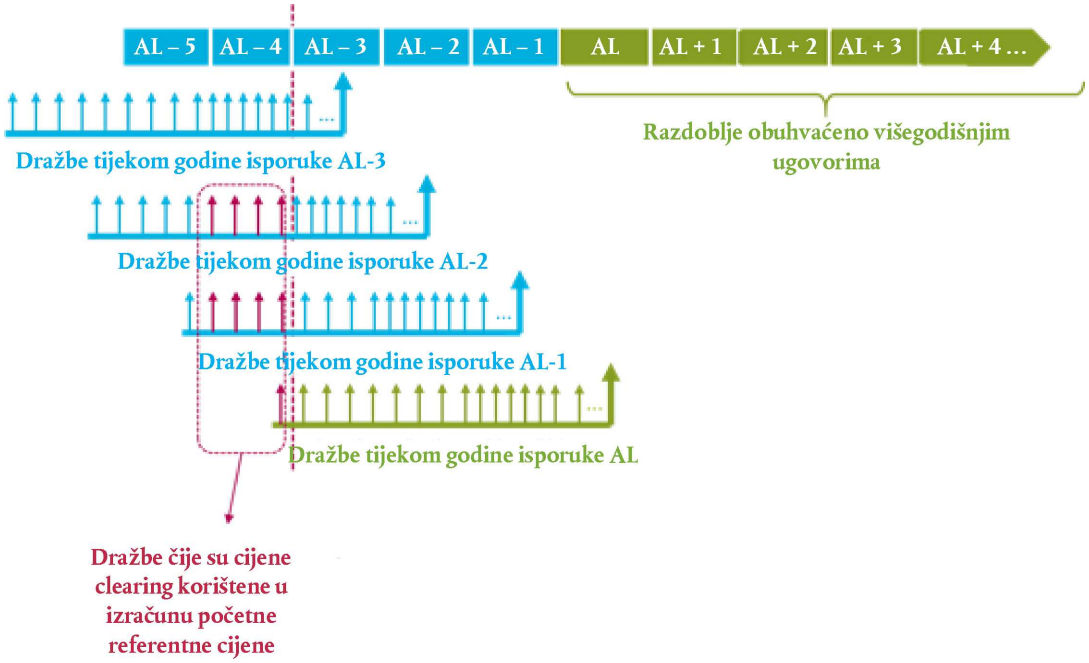
(131) Nakon primanja povratnih informacija od trećih strana, nadležna francuska tijela obvezala su se da će uvesti sustav sklapanja višegodišnjih ugovora kojim se žele potaknuti ulaganja u nove kapacitete. Svi će novi kapaciteti ([25]) biti prihvatljivi za sudjelovanje u sustavu ako već ne raspolažu mehanizmom potpore.

(132) Kako bi se omogućio zadovoljavajući rok za provedbu novih projekata, na platformu EPEX tijekom AL-4 bit će organizirana prva dražba jamstava o kapacitetu. Potencijalni novi kapaciteti moraju podnijeti svoje ponude RTE-u tijekom posljednjeg tromjesečja AL-4. U ponudama prvenstveno mora biti predložena cijena i količina.

(133) Nakon toga se složenost cijena uspoređuje s „početnom referentnom cijenom”, iznad koje se ponude odbacuju. Početna referentna cijena jest ponderirana cijena ([26]) kapaciteta koja proizlazi ne samo iz dražbe organizirane tijekom AL-4 za godinu isporuke AL, nego također i iz dražbi organiziranih tijekom te iste godine za godine isporuke AL-2 i AL-1, kako je prikazano na slici 6.

Slika 6.

Prijedlog za sastavljanje početne referentne cijene

Izvor: Dopis francuskih nadležnih tijela od 9. rujna 2016.

([25]) Kriteriji koji se primjenjuju za razlikovanje ulaganja u nove kapacitete od ulaganja u održavanje ili proširenje životnog vijeka postojećih postrojenja bit će usklađeni s postojećim definicijama u francuskom zakonodavstvu, koje omogućuju razlikovanje „novih kapaciteta” od ulaganja u održavanje ili produljenje životnog vijeka. Prema tome, člankom L. 311-1 Zakonika o energiji, u inačici izdanoj sukladno Zakonu br. 2015-992 o energetskom prijelazu za zeleni rast, utvrđeno je sljedeće: „Ako drugačije nije propisano člankom L. 311-6, rad svih novih postrojenja za proizvodnju električne energije ovisi o dobivanju upravnog odobrenja. U smislu ovoga članka, novim proizvodnim postrojenjima također se smatraju postrojenja čija je instalirana snaga povećana za najmanje 20 %, kao i postrojenja čiji je glavni izvor energije izmijenjen.”.

([26]) Precizno ponderiranje utvrđuju nadležna francuska tijela nakon savjetovanja s tržištem.

(134) Dakle, početna referentna cijena neće biti prethodno poznata akterima na tržištu; utvrđivanje početne referentne cijene provodi se sukladno rezultatima tržišta.

(135) Što se tiče količina koje valja ugovoriti, nadležna francuska tijela primijenit će krivulju potražnje kojom se omogućuje ograničavanje tih količina na ponude koje su zaista dugoročne konkurentne. Ponudu potražnje svake godine izrađuje RTE, a odobrava je CRE i mora održavati vrijednost novog kapaciteta za zajednicu. Radi se o tome da valja zajamčiti da će mehanizam višegodišnjih ugovora zaista imati pozitivan učinak na potrošače.

(136) Odabrani kapaciteti raspolagat će ugovorom za razliku u trajanju od 7 godina koji je, prema svojoj funkciji, usporediv s dopunom naknadi („*feed-in premium*"), što znači da sva odstupanja između cijene ponude i tržišne referentne cijene dovode do naknade razlike (ako je tržišna referentna cijena viša od cijene ponude) ili do naplate (ako je tržišna referentna cijena niža od cijene ponude). Međutim, radi poticanja tržišnih operatora da nastoje postići najveće moguće prihode, svi prihodi nastali prodajom jamstava po cijeni većoj od cijeni ponude neće dovesti do naknade razlike (prodajna cijena – cijena ponude) od strane ulagača.

(137) Osim toga, francuska nadležna tijela predviđaju uvođenje okolišnih kriterija, na temelju kojih će prednost biti dana proizvođačima s niskim ugljičnim otiskom, i to u obliku i. okolišne prednosti, s istovjetnim tehničkim i tehnološkim značajkama i ii. gornje granice emisija koju može stvarati imovina koja će uživati specifični okvir za nove kapacitete. Okolišni kriteriji, kao što je razina emisija stakleničkih plinova, bit će definirani u pravilima; ako je to primjenjivo, te može biti odabrana ponuda koja je najbolja u smislu zaštite okoliša. Nadalje, postojeća postrojenja i dalje će podlijegati važećim europskim i francuskim propisima u području zaštite okoliša, zbog čega će ta postrojenja, ako je to primjenjivo, možda morati provesti ulaganja u svrhu postizanja sukladnosti.

(138) Nadležna francuska tijela obvezuju se da će 2019. godine uvesti sustav za odabir kapaciteta povezan s prvim stvarnim sudjelovanjem odabranih kapaciteta za godinu isporuke 2023. Osim toga, obvezuju se da će od 2019. uvesti prijelazni sustav višegodišnjih ugovora, što omogućuje pokrivanje razdoblja između 2020. i 2023. To primjerice znači da će 2019. biti pokrenut „trajni" sustav za godinu isporuke 2023., no isto tako da će biti uveden prijelazni sustav za godine isporuke 2020., 2021. i 2022.

Poteškoće s kojima se susreću dobavljači u pogledu dugoročnih predviđanja razvoja svojih portfelja klijenata

(139) Francuska nadležna tijela smatraju da bi redovita predviđanja RTE-a trebala predstavljati dostatnu potporu dobavljačima za izradu boljih predviđanja konačne razine svojih obveza u pogledu kapaciteta. Nadležna tijela tome dodaju da dobavljači imaju mogućnost, barem tijekom prvih godina provedbe mehanizma, provesti uravnoteženje svojih kapaciteta bez troškova do kraja godine isporuke.

(140) Bez obzira na prethodno navedeno te nadovezujući se na te mjere zaštite, francuska nadležna tijela predlažu da se u pravila o mehanizmu kapaciteta uvedu odredbe o pružanju potpore alternativnim dobavljačima što se tiče izračuna njihovih obveza u pogledu kapaciteta. Trenutačnim je pravilima predviđeno da RTE obavještava svakog dobavljača o predviđenoj razini obveze jednu godinu nakon godine isporuke, a potom i o konačnoj razini obveze dvije godine nakon godine isporuke. U tu je svrhu RTE razvio alate za pružanje potpore koji omogućuju obavještavanje aktera o njihovoj razini obveze prije tih rokova. Francuska predlaže formaliziranje obveze RTE-a u smislu pružanja potpore dobavljačima u izračunu njihove obveze, među ostalim stavljanjem na raspolaganje alata koji alternativnim dobavljačima omogućuju da bolje predviđaju svoje obveze u pogledu kapaciteta te uvođenjem redovitih kontaktnih točaka, koje će dobavljačima omogućiti da iskoriste te alate za predviđanje svojih obaveza. Dobavljači će također imati mogućnost upotrebe tih alata na zahtjev, neovisno o kontaktnim točkama utvrđenima u pravilima.

Mogućnost nepostojanja poticaja za postizanje ujednačenosti aktera prije godine isporuke

(141) Osim toga, francuska nadležna tijela obvezala su se na provedbu revizije uvjeta za ponovno ujednačavanje u svrhu poticanja operatora kapaciteta na postizanje što je moguće preciznije certifikacije. Konkretnije, troškovi ponovnog uravnoteženja koji se primjenjuju na aktere bit će izračunati s obzirom na količinu uravnoteženja svakog aktera:

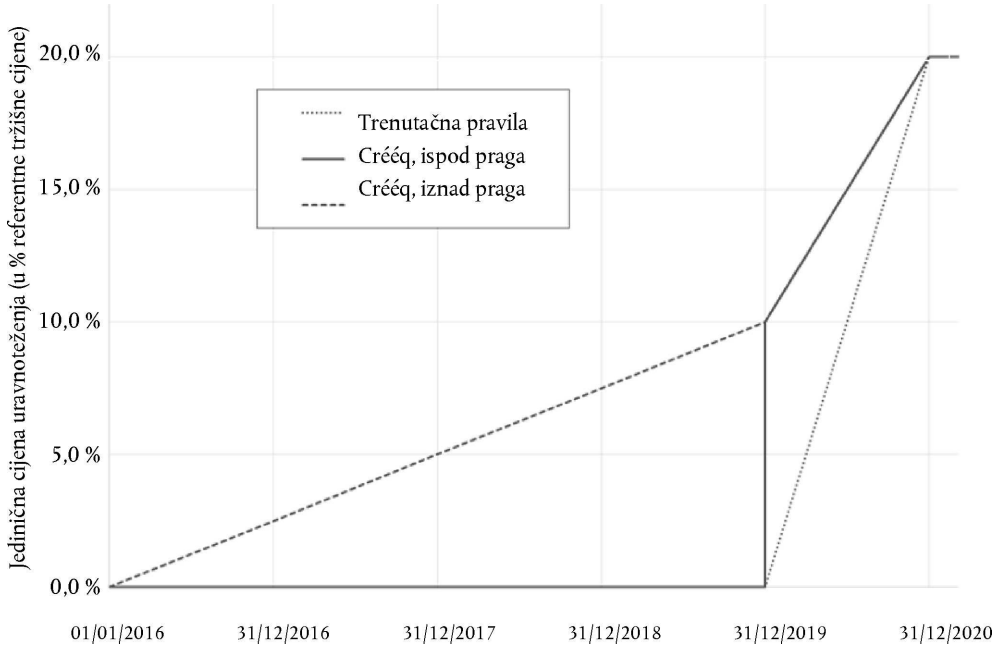
1. ako je iznos uravnoteženja manji od 1 GW (zbroj apsolutnih vrijednosti), uravnoteženje je besplatno za godinu isporuke;

2. ako je iznos uravnoteženja veći od 1 GW (zbroj apsolutnih vrijednosti), uravnoteženje se plaća za godinu isporuke.

(142) Povećanje troškova uravnoteženja, ovisno o slučajevima, prikazano je na slici 7. u nastavku (godina isporuke: 2020.), pri čemu jedinična cijena raste kako se približavamo godini isporuke.

Slika 7.

Ilustracija novog predloženog okvira za uravnoteženja za godinu 2020., pri čemu je k = 0,2

Izvor: Dopis francuskih nadležnih tijela od 9. rujna 2016.

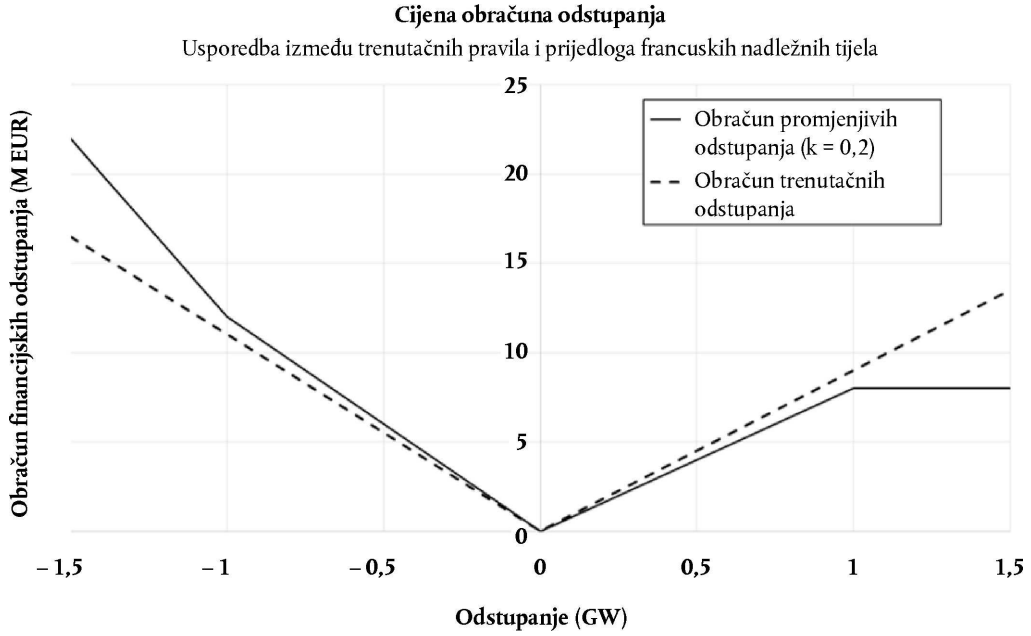
(143) Operatori kapaciteta moraju postići uravnoteženje u kratkom roku utvrđenom u pravilima nakon važnih događaja (kao što su događaji koji dovode do nedostupnosti sredstava u odnosu na njihova predviđanja o dostupnosti, kao što je privremeno zaustavljanje rada postrojenja, konačno zatvaranje, šteta koja je uzrokovala dugoročnu nedostupnost itd.) ([27]).

(144) Francuska nadležna tijela predlažu izmjenu mehanizma za obračun odstupanja kako bi se odvratilo aktere na tržištu od predstavljanja negativnih ili pozitivnih odstupanja u određenom trenutku. Konkretnije, koeficijent poticaja „k", koji se primjenjuje na slučajeve neuravnoteženja, bit će udvostručen (odlukom od 22. siječnja 2015. bio je utvrđen na 0,1, ali sad će biti povećan na 0,2), i bit će dodatno povećan za negativna neuravnoteženja koja premašuju prag od najviše 1 GW te još manje unosan za pozitivna neuravnoteženja koja također premašuju prag od najviše 1 GW (točan iznos pragova utvrdit će nadležna tijela na temelju povrata na tržištu, ali ni u kojem slučaju ne smije premašivati 1 GW). Te su promjene prikazane na slici 8.

([27]) Dosad su operatori kapaciteta imali samo obvezu prijavljivanja događaja koji je doveo do odstupanja većeg od 100 MW u odnosu na njihova predviđanja o dostupnosti. Glavna je razlika u tome da prijava operatora nije nužno bila popraćena uravnoteženjem (operator je mogao pričekati s provedbom uravnoteženja ili ne provesti uravnoteženje i imati odstupanja). Bio je obvezan provesti uravnoteženje isključivo u slučaju konačnog zatvaranja. Osim toga, ta odredba nije bila predviđena zakonodavstvom, nego ugovorom o certifikaciji, a odsad će biti utvrđena u zakonodavstvu (tekst od veće važnosti).

Slika 8.

Prikaz prijedloga za obračun odstupanja s učinkom praga od 1 GW te s koeficijentom k = 0,2

Izvor: Dopis francuskih nadležnih tijela od 9. rujna 2016.

Gornja granica za cijene obračuna odstupanja ne odražava CONE

(145) Francuska nadležna tijela obvezala su se da će postupno povećavati primijenjenu cijenu (koja predstavlja gornju granicu za cijenu odstupanja te neizravno za cijenu jamstava o kapacitetu) u skladu sa sljedećim rasporedom:

1. tijekom 2017. primjenjivat će se cijena od 20 000 EUR/MW kako bi akteri mogli svladati funkcioniranje tržišta s ograničenim rizicima, zahvaljujući odgođenoj provedbi sustava;

2. tijekom 2018. i 2019. primjenjivat će se cijena od 40 000 EUR/MW;

3. od 2020. primjenjivat će se cijena od 60 000 EUR/MW kako bi mehanizam kapaciteta mogao, ako je to primjenjivo, slati cjenovne signale koji odgovaraju potrebama novih kapaciteta, na tržištu koje dotad mora postići dostatnu zrelost.

(146) Osim toga, francuska nadležna tijela obvezuju se da će za godine isporuke 2021. i naredne godine na godišnjoj osnovi ažurirati primijenjenu cijenu kako bi dosegla vrijednost koja odgovara CONE-u, među ostalim troškovima elektrane na plin s kombiniranim ciklusom ili otvorenim ciklusom, sukladno izračunu operatora javne mreže za prijenos električne energije te kako je odobrilo regulatorno tijelo. To se ažuriranje ne mora nužno provoditi primjenom postupka postupne revizije pravila o mehanizmu kapaciteta.

(147) Ovaj raspored omogućuje i. podudaranje mogućeg povećanja primijenjene cijene sa stupanjem na snagu sustava višegodišnjih ugovora za nove kapacitete i ii. zajedničko ispitivanje aktera na tržištu o povećanju primijenjene cijene i uvođenju sustava višegodišnjih ugovora za nove kapacitete ([28]).

([28]) U okviru dubinskog ispitivanja o mehanizmu kapaciteta službe Europske komisije i francuska nadležna tijela proveli su prve analize potreba za financiranjem povezanih s novim projektima ulaganja u projekte s kombiniranim ciklusom (na temelju financijskih podataka projekta Landivisiau i različitih elemenata iz ekonomske literature). Iz tih je analiza vidljivo da su prihodi kapaciteta od 60 k€/MW godišnje dosljedni, sukladno veličini, s novim ulaganjima u postrojenja s kombiniranim ciklusom, ali da se, u svrhu osiguranja isplativosti projekta, može predvidjeti povećanje primijenjene cijene. Na temelju postojećih financijskih podataka isplativost projekata zajamčena je samo za prihode kapaciteta bliske iznosu od 60 k€/MW godišnje. Te analize valja slijediti kako bi se mogao donijeti što precizniji zaključak o mogućnosti povećanja primijenjene cijene te kako bi se zajamčilo da razina primijenjene cijene može predstavljati mjeru zaštite za potrošače, a ne prepreku za ulazak na tržište električne energije.

(148) Nadovezujući se na prethodno navedeno i na Odluku o pokretanju postupka, Komisija je u raspravama s francuskim nadležnim tijelima navela da se boji toga da razlika (*spread*) između ARENH-a i cijene električne energije na tržištu ne predstavlja neizravnu gornju granicu za cijene kapaciteta s obzirom na činjenicu da proizvod ARENH obuhvaća jamstva o kapacitetu.

(149) Francuska nadležna tijela odgovorila su kako slijedi:

1. količina jamstava o kapacitetu povezanih s ARENH-om dovoljno je mala u usporedbi s ukupnim tržištem kapacitete, zbog čega ne može utjecati na cijene drugih jamstava o kapacitetu; i

2. trenutačna razlika više-manje iznosi 10 EUR/MWh, što odgovara cijeni kapaciteta od 87 600 EUR/MW. Primijenjena cijena kapaciteta bila je utvrđena na 20 000 EUR/MW godišnje, 40 000 EUR/MW godišnje i 60 000 EUR/MW godišnje za godine 2017., 2018. – 2019. i 2020.; ARENH trenutačno nije konkurentni proizvod ([29]).

(150) Međutim, francuska nadležna tijela obvezuju se da će, u okviru buduće ocjene funkcioniranja tržišta, proučiti mogućnost „financijalizacije" aspekta proizvoda ARENH koji se odnosi na kapacitete ([30]) kako bi se spriječilo da taj proizvod ometa slobodno oblikovanje cijena na tržištu kapaciteta.

4.3.4. *Ostali prigovori Komisije*

(151) U uvodnoj izjavi 182. Odluke o pokretanju postupka Komisija je navela da Francuska mora pojasniti zašto nisu prihvaćeni određeni prijedlozi o poboljšanju mehanizma koje je Agencija za tržišno natjecanje iznijela u svojem Mišljenju br. 12-A-09 od 12. travnja 2012.

(152) Francuska nadležna tijela objasnila su da, uzimajući u obzir predložene izmjene (odnosno, prisiljavanje proizvođača da prijave privremenu dostupnost svojih proizvodnih postrojenja na temelju prvotne dostupnosti tih postrojenja te provedba mehanizma za izravno sudjelovanje prekograničnih kapaciteta), preostaju samo dva neprihvaćena prijedloga Agencije za tržišno natjecanje:

1. da se ne dodjeljuju certifikati postrojenjima s obvezom kupnje (obnovljivi izvori energije) jer cijene otkupa električne energije koju proizvode ta postrojenja već pokrivaju sve troškove tih postrojenja; i

2. da se ne pruža potpora za financiranje prijelaznog poziva na dostavu projekata od strane alternativnih dobavljača.

(153) Što se tiče prvog neprihvaćenog prijedloga, nadležna su tijela objasnila da su zadržala certifikaciju postrojenja s obvezom kupnje kako bi se ispoštovala *„market-wide"* narav mehanizma kapaciteta. S druge strane, kako bi se izbjegla mogućnost zbrajanja naknada za postrojenja s obvezom kupnje, odlučeno je da će obavezni kupci biti odgovorni za certifikaciju tih postrojenja, dok će nositelji jamstava biti odgovorni za povezane kapacitete jer se prihod od prodaje kapaciteta odbija od naknade za obavezne kupce.

(154) Što se tiče drugog neprihvaćenog prijedloga, nadležna su tijela objasnila da je odlučeno da se prijelazni poziv na dostavu projekata neće provesti; dakle, alternativni dobavljači ne moraju snositi nikakve troškove. Međutim, snosit će troškove za taj sustav u budućnosti jer će trenutačni sustav osiguranja nakon donošenja dekreta biti poništen i zamijenjen sustavom višegodišnjih ugovora.

4.4. **Razmjernost**

4.4.1. *Precjenjivanje potrošnje*

4.4.1.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(155) Primjedbe trećih strana na ovo pitanje uključene su u prethodno navedeni odjeljak 4.3.3.1.

([29]) Razlika između ARENH-a i tržišne cijene od oko 7 EUR/MWh proizlazi iz cijene kapaciteta od oko 60 000 EUR/MW godišnje, odnosno Padmin. Uz cijenu ARENH koja iznosi 42 EUR/MWh cijena energije trebala bi biti veća ili jednaka 35 EUR/MWh kako bi razlika između ARENH-a i tržišne cijene mogla predstavljati neizravnu gornju granicu za cijenu kapaciteta. Kako tvrde francuska nadležna tijela, cijene *forward* za 2019. ne odgovaraju tom sustavu povećanja.

([30]) „Financijalizacija" ARENH-a u pogledu kapaciteta podrazumijeva da se cijena kapaciteta odbija od cijene energetskog ARENH-a.

Opaske Francuske

(156) Opaske Francuske o ovom pitanju navedene su u uvodnoj izjavi 139. ove odluke.

(157) Bez obzira na te opaske nadležna tijela predlažu uvođenje obveze praćenja alternativnih dobavljača u pogledu izračuna njihove obveze u pogledu kapaciteta za RTE, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 140.

4.4.2. *Manjak transparentnosti u pogledu utvrđivanja cijene kapaciteta*

4.4.2.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(158) Velika većina ispitanika (njih 13) izražava žaljenje zbog manjka vidljivosti transakcija koje se prevode na temelju uzajamnog dogovora te osobito transakcija unutar skupine, dok njih nekoliko smatra da se većina transakcija treba provoditi na taj način. Jedan od ispitanika ponovno je istaknuo da bi se takvi problemi mogli izbjeći centraliziranim mehanizmom kapaciteta.

(159) Prvotni operator smatra da mehanizam, u svojem trenutačnom obliku, nudi dostatna jamstva za osiguranje transparentnosti trgovine (uključujući unutar skupine), među ostalim:

1. obvezu vođenja odvojenih računa u registru jamstava o kapacitetu (račun za operatore kapaciteta i račun za dobavljače); i

2. obvezu transparentnosti u pogledu CRE-a i nadzora koji to tijelo vrši nad internim transakcijama.

4.4.2.2. Opaske Francuske

(160) Francuska nadležna tijela navode i jamstva prvotnog operatora (kako je navedeno u uvodnoj izjavi 160.). Također navode da je, uzimajući u obzir potrebu da se dobavljači prilagode promjenama svojih klijenata, primjereno održati mogućnost trgovanja na temelju uzajamnog dogovora među akterima na tržištu uz redovite dražbe. Kontinuiranim mehanizmom trgovanja zajamčila bi se ta fleksibilnost, kao i vidljivost transakcija i cijena te bi se omogućilo ublažavanje nedosljednosti u informacijama među akterima na tržištu. Međutim, sudjelovanje u takvom mehanizmu bilo bi skupo, osobito za razmjerno skromne dobavljače. Zbog toga francuska nadležna tijela predlažu održavanje transakcija na temelju uzajamnog dogovora zajedno s organiziranim tržištem, na kojem bi cijena svake transakcije bila javna.

(161) Međutim, također predlažu predviđanje dodatnih jamstava u svrhu povećanja transparentnosti i reprezentativnosti trgovanja kapacitetima.

(162) Mehanizmom je već predviđeno da cijene dražbi na platformi koju će provesti EPEX Spot budu javne. Kako bi se zajamčila razina transparentnosti jednakovrijedna razini transparentnosti platforme za pregovaranje za transakcije na temelju uzajamnog dogovora, francuska nadležna tijela predlažu da se svim akterima omogući pristup registru transakcija na temelju uzajamnog dogovora (anonimno), čime će se zajamčiti vidljivost količina i cijena, kao i anonimnost operatora. Na taj će način zainteresirane strane moći razmotriti te informacije u svojoj strategiji kupovine i prodaje na organiziranim dražbama.

(163) Osim toga, ojačat će se dražbe. Francuska nadležna tijela obvezala su se da će povećati likvidnost organiziranih dražbi na način da će broj dražbi tijekom četiri godine koje prethode prvoj godini isporuke povećati na 15, odnosno da će uvesti jednu novu dražbu tijekom godine isporuke AL-4, po četiri tijekom AL-3 i AL-2 te šest tijekom AL-1 (francuska su nadležna tijela u početnoj godini mehanizma predvidjela samo deset dražbi tijekom tri godine koje prethode godini isporuke).

(164) Osim toga, francuska su se nadležna tijela obvezala da će donijeti propise kojima će određene operatore kapaciteta obavezati na to da nude svoje certifikate na tržištu sukladno sljedećem sustavu:

1. AL-4: 25 % certificirane razine kapaciteta;

2. AL-3: najviše između 25 % razine certificiranog kapaciteta i 25 % količine neprodanih certifikata kapaciteta;

3. AL-2: najviše između 25 % razine certificiranog kapaciteta i 50 % količine neprodanih certifikata kapaciteta;

4. AL-1: najviše između 25 % razine certificiranog kapaciteta i 100 % količine neprodanih certifikata kapaciteta.

(165) Ova će se obveza primjenjivati na odgovorne osobe za područje obuhvaćeno certifikacijom koje posjeduju kapacitete čija količina premašuje 3 GW.

4.4.3. *Isključivanje određene vrste operatora kapaciteta iz mehanizma*

(166) Primjedbe trećih strana i opaske francuskih nadležnih tijela o mogućoj diskriminaciji između različitih vrsta kapaciteta za reguliranje potražnje iznesene su u odjeljku 4.3.1.

(167) Primjedbe zainteresiranih strana i prijedlozi francuskih nadležnih tijela za ispravljanje isključenosti, među ostalim, prekograničnih kapaciteta i novih ulaganja opisani su u odjeljku 4.3.3.

4.4.4. *Tržišna snaga EDF-a*

4.4.4.1. Rizik od zadržavanja kapaciteta

Primjedbe zainteresiranih strana

(168) Tri četvrtine stranaka koje su reagirale na Odluku o pokretanju postupka izričito se pozivaju na rizik od zadržavanja kapaciteta u francuskom mehanizmu.

(169) Udruga francuskih industrijskih potrošača boji se da EDF nema interes za vršenje utjecaja na povećanje referentne tržišne cijene te za prodaju viška kapaciteta nakon godine isporuke, s obzirom na činjenicu da bi:

1. u takvom slučaju kazna koju bi EDF platio za obračun odstupanja uvelike bile nadoknađena prihodima od razmjerno povećane referentne tržišne cijene; i

2. se referentna tržišna cijena koristila za fakturiranje troškova kapaciteta za vrlo veliku većinu potrošača, što znači da bi bila prenesena na potrošače.

(170) Alternativni je dobavljač napomenuo da, osim činjenice da organizirane dražbe vjerojatno neće reprezentativno odražavati trgovinu koja se provodi u okviru mehanizma (dobavljači bi trebali biti u iskušenju da odaberu dvostrane transakcije kako bi izbjegli novčane predujmove), činjenica da se referentnom tržišnom cijenom neće uzeti u obzir transakcije provedene tijekom i nakon godine isporuke mogla bi dovesti do dodatnog slabljenja odvraćajućeg učinka mehanizma obračuna odstupanja, a time i do poticanja strategija za zadržavanje nositelja kapaciteta.

(171) Kako bi se potaknulo operatore kapaciteta da ne zadržavaju kapacitete, taj alternativni dobavljač predlaže tri korektivne mjere:

1. provedbu revizije raspona referentne tržišne cijene;

2. jačanje odvraćajućeg učinka mehanizma obračuna odstupanja; i

3. ukidanje sustava osiguranja („fall back tender”) jer može potaknuti operatore da donesu strategiju za zadržavanje.

(172) Udruga alternativnih dobavljača i proizvođača AFIEG kritizira mogućnost besplatne provedbe ponovnog uravnoteženja kapaciteta prije godine isporuke jer se na taj način, kako tvrde, omogućuje poigravanje s dostupnošću nuklearnih postrojenja, a time i stvaranje umjetnih nestašica ili prekomjernih kapaciteta.

Opaske Francuske

(173) Uzimajući u obzir reakcije aktera na tržištu na Odluku o pokretanju postupka, francuska su nadležna tijela izrazila svoju voljnost za poboljšanje sustava kako bi se što je više moguće smanjila opasnost od zlouporabe tržišne snage.

(174) Konkretno, obvezuju se na uvođenje obveze za precizno certificiranje unaprijed dostupnih kapaciteta operatora kapaciteta i ograničila su svoje mogućnosti certifikacije na mogućnost utvrđenu na temelju povijesnih referentnih vrijednosti (vidjeti sliku 9). Svako odstupanje od navedenog mora biti obrazloženo RTE-u i regulatoru.

Slika 9.

Mogućnosti certificiranja

Izvor: Dopis francuskih nadležnih tijela od 9. rujna 2016.

(175) Osim toga, francuska nadležna tijela obvezala su se na provedbu revizije uvjeta za ponovno ujednačavanje u svrhu poticanja operatora kapaciteta na postizanje što je moguće preciznije certifikacije. Predlažu da svako značajno ukupno uravnoteženje (koje premašuje prag od najviše 1 GW; točan iznos praga trebaju odrediti nadležna tijela na temelju tržišnog povrata, ali u svakom slučaju ne smije premašivati 1 GW) do kojeg dođe prije godine isporuke kazni plaćanjem novčane kazne. Ta novčana kazna, čija je svrha odvraćanje operatora kapaciteta od toga da u nedovoljnoj ili u pretjeranoj mjeri certificiraju svoje kapacitete, postupno se povećava do trenutka obračuna odstupanja. Dakle, operatori kapaciteta moraju provesti uravnoteženje čim postanu svjesni događaja koji je doveo do nedostupnosti sredstava (privremeno zaustavljanje rada postrojenja, konačno zatvaranje, šteta koja je uzrokovala dugoročnu nedostupnost itd.) u odnosu na njihova predviđanja u pogledu dostupnosti.

(176) Nadležna tijela predlažu izmjenu mehanizma za obračun odstupanja kako bi se odvratilo aktere na tržištu od predstavljanja negativnih ili pozitivnih odstupanja u određenom trenutku. Konkretnije, koeficijent poticaja „k”, koji se primjenjuje na slučajeve neuravnoteženja, bit će udvostručen i bit će dodatno povećan za negativna neuravnoteženja koja premašuju prag od najviše 1 GW te još manje unosan za pozitivna neuravnoteženja koja također premašuju prag od najviše 1 GW (točan iznos pragova utvrdit će nadležna tijela na temelju povrata na tržištu, ali ni u kojem slučaju ne smije premašivati 1 GW).

(177) Kao odgovor na prigovor alternativnog dobavljača, prema kojem sustav osiguranja može potaknuti operatore da donesu strategiju zadržavanja, francuska su nadležna tijela potvrdila da će taj sustav osiguranja biti poništen i zamijenjen sustavom višegodišnjih ugovora (koji je opisan u uvodnim izjavama 131. do 138. ove odluke).

(178) Konačno, kako je opisano u uvodnim izjavama 146. do 147. ove odluke, francuska nadležna tijela predlažu povećanje najveće količine naknade za cjenovna odstupanja koja se primjenjuje u slučaju ozbiljne ugroze za sigurnost opskrbe (odnosno, ukupni negativni manjak ravnoteže veći od 2 GW). Predloženo je da se ta gornja granica (cijena koju primjenjuje Padmin) postepeno poveća s 20 000/MW EUR u 2017. na 40 000/MW EUR u 2018. i 2019. te konačno na 60 000/MW EUR u 2020. Počevši od godine isporuke 2021. francuska će nadležna tijela na godišnjoj osnovi ažurirati primijenjenu cijenu kako bi dosegla vrijednost koja odgovara troškovima ulaska novog aktera (CONE), među ostalim troškovima elektrane na plin s kombiniranim ciklusom ili otvorenim ciklusom, sukladno izračunu operatora javne mreže za prijenos električne energije te kako je odobrilo regulatorno tijelo.

4.4.5. *Rizik od zadržavanja jamstava*

4.4.5.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(179) Četiri ispitanika izrazila su bojazan od rizika od zadržavanja jamstava o kapacitetu ili, u svakom slučaju, od manjka likvidnosti na tržištu jamstava.

(180) Udruga alternativnih dobavljača i proizvođača AFIEG istaknula je da su tržišni akteri koji imaju višak jamstava nakon godine isporuke (ali prije obračuna odstupanja) mehanizmom obvezani na prodaju tog viška na dražbama, što nije dovoljno za sprječavanje zadržavanja jamstava *prije* godine isporuke (odnosno, razdoblja uzetog u obzir prilikom utvrđivanja referentne tržišne cijene).

(181) Osim prijedloga usmjerenih na povećanje poticaja za postizanje ravnoteže prije godine isporuke (revizija raspona referentne tržišne cijene i jačanje odvraćajućeg učinka mehanizma za obračun odstupanja), ispitanici predlažu dvije mjere za poboljšanje pristupa jamstvima kapaciteta:

1. obvezivanje EDF-a na preprodaju jamstava na bilo koji način (primjerice, putem „programa prijenosa jamstava", čime mu se nameće uloga „održavatelja tržišta"); ili

2. poboljšanje proizvoda ARENH; (a) uvođenjem ARENH-a u pogledu kapaciteta. U tu je svrhu potrebno spojiti ARENH i dva proizvoda: proizvod u pogledu kapaciteta i „energetski" proizvod; svaki bi dobavljač bio slobodan pretplatiti se na jedan od tih dvaju proizvoda ili pretplatiti se na oba proizvoda istodobno; i/ili (b) revizijom naviše količine kapaciteta za „energetski" proizvod ARENH-a (1,15 jamstva po MW ARENH-a). U tom su pogledu francuska nadležna tijela ustrajala na činjenici da su dobavljači obvezni provesti javnu ponudu za prodaju svih kapaciteta koji premašuju njihove interne potrebe. Procjenjuju da bi to trebalo omogućiti izbjegavanje potencijalnog zadržavanja kapaciteta. Osim toga, dio jamstava o kapacitetu koje drži prvotni operator automatski bi se prenio na alternativne dobavljače putem ARENH-a, a regulator bi i dalje nadzirao zlouporabu potencijalne tržišne snage.

4.4.5.2. Opaske Francuske

(182) Uzimajući u obzir te bojazni, francuska su se nadležna tijela obvezala da će provesti reviziju mehanizma na način da će obvezati operatore kapaciteta da ponude određenu minimalnu količinu jamstava tijekom svake dražbe organizirane prije godine isporuke, kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 165. i 166. Osim toga, bit će organizirane dodatne dražbe, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 164.

4.4.6. *Rizik od toga da dominantni prvotni operator provede istiskivanje marži*

4.4.6.1. Primjedbe zainteresiranih strana

(183) Pozivajući se na mišljenje Agencije za tržišno natjecanje iz 2012., dva ispitanika izrazila su bojazan zbog unakrsnog subvencioniranja između grane za proizvodnju i grane za stavljanje na tržište prvotnog operatora (odnosno, prodaje jamstava o kapacitetu konkurenciji po većoj cijeni u odnosu na cijenu internog prijenosa između grane za proizvodnju i grane za stavljanje na tržište, što je dovelo do isključenja konkurencije s tržišta opskrbe električnom energijom). Kako tvrde ti ispitanici, to bi unakrsno subvencioniranje moglo dovesti do „istiskivanja marže" za alternativnog dobavljača koji nema sredstva za proizvodnju jer bi morao kupiti jamstva na tržištu kako bi ispunio svoje obveze u pogledu kapaciteta.

4.4.6.2. Opaske Francuske

(184) Što se tiče mogućnosti praksi izbacivanja putem cijena (smanjivanje ili istiskivanje marži, predatorske cijene), francuska su nadležna tijela podsjetila da su takve protutržišne prakse već predmet nadzora i sankcija Agencije za tržišno natjecanje.

(185) Međutim, kako bi se omogućilo otkrivanje takvih praksi, nadležna tijela postrožit će pravila na način da prisiljavaju vertikalno integrirane aktere da Komisiji za regulaciju energije prijavljuju svoju metodu uzimanja u obzir cijene jamstava o kapacitetu u svojim ponudama.

(186) Također će jasnije definirati u pravilima da su vertikalno integrirani akteri obvezni prijaviti cijenu za sve interne transakcije koje se odnose na jamstva o kapacitetu. Na taj će način biti ispravljen jaz u zakonodavstvu koji omogućuje besplatni prijenos jamstava.

(187) Konačno, francuska su se nadležna tijela obvezala da će tržišnim akterima omogućiti potpuni pristup registru jamstava o kapacitetu, u kojem se registriraju transakcije na temelju uzajamnog dogovora, jamčeći pritom anonimnost operatora u svakoj transakciji.

4.5. **Sprječavanje negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu**

4.5.1. *Prepreke za ulazak novih proizvodnih kapaciteta*

(188) Primjedbe trećih strana i opaske i korektivne mjere francuskih nadležnih tijela u pogledu sudjelovanja novih proizvodnih kapaciteta u francuskom mehanizmu kapaciteta iznesene su u odjeljku 4.3.3.

(189) Francuska su nadležna tijela u svojem odgovoru na Odluku o pokretanju postupka od 17. prosinca 2015. navela da predloženi mehanizam nije nužno predviđen za stvaranje novih značajnih ulaganja kojima se povećava ukupni kapacitet za proizvodnju, nego radi osiguranja dostupnosti potrebnih kapaciteta, primjerice u svrhu suočavanje sa zimskim valom hladnoće.

(190) Međutim, francuska su nadležna tijela priznala da se mehanizmom mora omogućiti novim proizvodnim kapacitetima natjecanje s postojećim proizvodnim kapacitetima te da je potreban stabilniji okvir za nove aktere kojim bi se omogućilo to tržišno natjecanje. Za rješavanje tog problema predložena su dva nova elementa:

1. kako je opisano u uvodnim izjavama 146. do 148., postupno povećanje primijenjene cijene koja će se prvo povećati s 20 000 EUR/MW za godinu isporuke 2017. na 40 000 EUR/MW za godine isporuke 2018. i 2019. te konačno na 60 000 EUR/MW za godinu isporuke 2020. Počevši od godine isporuke (AL) 2021. nadležna će tijela na godišnjoj osnovi revidirati tu primijenjenu cijenu kako bi dosegla vrijednost koja odgovara troškovima ulaska novog aktera (CONE), među ostalim troškovima elektrane na plin s kombiniranim ciklusom ili otvorenim ciklusom, sukladno izračunu operatora javne mreže za prijenos električne energije te kako je odobrilo regulatorno tijelo i

2. uvođenje sustava višegodišnjih ugovora za razliku (CFD) za nove proizvodne kapacitete, kako je opisano u uvodnim izjavama 131. do 138.

4.5.2. *Diskriminacija između neizravnog i izravnog reguliranja potražnje*

(191) Primjedbe trećih strana i opaske francuskih nadležnih tijela o ovom pitanju navedene su u odjeljku 4.3.1.

4.5.3. *Izravno sudjelovanje stranih kapaciteta*

(192) Primjedbe trećih strana i opaske i korektivne mjere francuskih nadležnih tijela u pogledu izravnog sudjelovanja stranih kapaciteta iznesene su u odjeljku 4.3.2.

(193) Kako je navedeno u uvodnim izjavama 119. do 125., što se tiče zabrinutosti Komisije i trećih strana, francuska su nadležna tijela predložila hibridni model, kojim se predviđa dodjela potvrda za međusobno povezivanje kojima bi se definitivno omogućilo sudjelovanje kapaciteta za proizvodnju i reguliranje potražnje koji se nalaze u državama članicama s kojima Francuska graniči. Smatraju da je taj pristup sukladan s temeljnim načelima iznesenima u Prilogu 2. Radnom dokumentu službi priloženom sektorskom ispitivanju o mehanizmima kapaciteta Europske komisije.

4.5.4. *Neujednačenosti informacija između dominantnog prvotnog operatora i njegovih aktualnih i potencijalnih konkurenata*

4.5.4.1. Poteškoće s kojima se susreću dobavljači u pogledu dugoročnih predviđanja razvoja svojih portfelja klijenata

Primjedbe zainteresiranih strana

(194) Primjedbe trećih strana na ovo pitanje uključene su u prethodno navedeni odjeljak 4.3.3.1.

Opaske Francuske

(195) Opaske Francuske o ovom pitanju navedene su u uvodnoj izjavi 139. ove odluke.

(196) Kako je prethodno objašnjeno u uvodnoj izjavi 140., zadnji prijedlog francuskih nadležnih tijela bio je pružanje pomoći dobavljačima kako bi bolje procijenili svoje buduće portfelje klijenata i izravno definiranje te potpore u pravilima.

4.5.4.2. Manjak transparentnosti u pogledu utvrđivanja cijene kapaciteta

Primjedbe zainteresiranih strana

(197) Primjedbe trećih strana na ovo pitanje navedene su u uvodnim izjavama 159. i 160.

Opaske Francuske

(198) Kako je prethodno objašnjeno u odjeljku 4.4.2., posljednji prijedlog za ovo pitanje jest pružanje pomoći dobavljačima da postignu sukladnost na način da im se dopušta provedba transakcija na temelju uzajamnog dogovora, jamčeći pritom likvidnost platforme organizirane trgovine i transparentnost trgovine na temelju uzajamnog dogovora.

5. **OCJENA MJERE**

5.1. **Državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a**

(199) Komisija je u uvodnoj izjavi 143. Odluke o pokretanju postupka već zaključila da mehanizam predstavlja državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UEFU-a.

5.1.1. *Pripisivost i financiranje državnim sredstvima*

(200) Što se tiče postojanja državnih resursa u francuskom mehanizmu kapaciteta, francuska nadležna tijela besplatno dodjeljuju jamstva o kapacitetu operatorima kapaciteta. Istodobno stvaraju tržište za ta jamstva na način da uvode obvezu kvota za dobavljače električne energije, povezujući te kvote s vrhuncima potražnje svojih klijenata. Nakon toga stvaraju potražnju za certifikatima i odgovarajuću vrijednost. Nadalje, umjesto da proda certifikate operatorima kapaciteta ili ih stavi na dražbu, država ih dodjeljuje besplatno, čime se odriče javnih resursa.

(201) Ni francuska nadležna tijela ni treće strane nisu iznijeli argumente kojima dovode ovu analizu u pitanje.

(202) Komisija je u međuvremenu donijela odluku kojom se potvrđuje kvalifikacija sustava subvencija putem certifikata za postrojenje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora kao državne potpore ([31]). Valja napomenuti da u ovom slučaju nije zajamčena minimalna cijena za zelene certifikate.

(203) Osim toga, nije ispravno razlikovati ovaj slučaj od slučaja rumunjskih zelenih certifikata tvrdeći da u francuskom mehanizmu dobavljači imaju izbor hoće li prenijeti troškove dobivanja jamstava o kapacitetu na potrošače. Utvrđene prodajne cijene obavezno moraju obuhvaćati cijenu za jamstva o kapacitetu, na temelju članka R 337-19 Dekreta br. 2015-1823 od 30. prosinca 2015. o kodifikaciji regulatornog dijela Zakonika o energiji. Osim toga, francuska su nadležna tijela branila činjenicu da tržišna cijena (referentna tržišna cijena, koja se koristi za obračun odstupanja) mora biti prosjek cijena koje proizlaze iz različitih organiziranih dražbi (što znači da ne može uzeti u obzir cijene transakcija na temelju uzajamnog dogovora) upravo kako bi zajamčila repliciranje referentne tržišne cijene. Mogućnost repliciranja referentne tržišne cijene jest svojstvo kopiranja referentne tržišne cijene u prodajnim ugovorima dobavljača s obzirom na njihove klijente, što, prema riječima francuskih nadležnih tijela, želi veliki dio aktera. To potvrđuje da će veliki dio dobavljača, ako ne i svi, fakturirati troškove nastale nabavom jamstava o kapacitetu svojim klijentima.

(204) Osim toga, mehanizmom kapaciteta, kako su ga prvotno zamislila francuska nadležna tijela, bio je predviđen „sustav petlje”, odnosno postupak poziva na podnošenje ponuda koji služi kao rezervna opcija nadležnih tijela, koju mogu koristiti u slučaju da, ako dođe do potrebe za novim kapacitetima, tržište kapaciteta ne potiče njihovu izgradnju. Ta mogućnost izravne intervencije države u tržište dodatno potvrđuje kvalifikaciju mehanizma kapaciteta kao državne potpore.

(205) Nadalje, određene izmjene koje je Francuska uvela u mehanizam kapaciteta nakon primjedbi zainteresiranih strana u pogledu sumnji koje je Komisija iznijela u Odluci o pokretanju postupka moraju same po sebi biti kvalificirane kao državna potpora. Isto vrijedi i za višegodišnje ugovore, kojima država jamči siguran prihod u smislu kapaciteta za korisnike tijekom razdoblja od 7 godina. Država ima ključnu ulogu u tom mehanizmu: država je ta koja obvezuje RTE na sklapanje ugovora za nove kapacitete pod uvjetom da su konkurentni, a zahvaljujući tim ugovorima, novi će kapaciteti biti sigurni da će uživati fiksnu cijenu za svoje kapacitete tijekom 7 godina.

([31]) SA.37345 (2015/NN) – Polish certificates of origin system to support renewables and reduction of burdens arising from the renewables certificate obligation for energy intensive users.

5.1.2. *Selektivna prednost*

(206) Što se tiče argumenta EDF-a, kao i trgovačkog društva koje prvenstveno djeluje u Francuskoj u segmentu veleprodaje, s obzirom na činjenicu da mehanizam predstavlja obvezu pružanja javne usluge jer naknada za kapacitete predstavlja naknadu za uslugu koju pružaju operatori kapaciteta, Komisija smatra da je taj argument već obrađen u Odluci o pokretanju postupka. Podsjetimo, Komisija smatra da se usluga ne može pružati niti valorizirati od strane tržišta. Francuska su nadležna tijela morala stvoriti tržište uvodeći obveze dostupnosti i zadržavanja kapaciteta za različite aktere tržišta električne energije kako bi se dostupnost mogla valorizirati. Zahvaljujući uvođenju tog tržišta kapaciteta, operatori kapaciteta dobit će sredstva koja inače ne bi primili, a time će steći prednost koju ne bi imali da ne postoji tržište koje su uspostavila nadležna tijela.

(207) Dakle, argument EDF-a i vertikalno integriranog trgovačkog društva za električnu energiju prema kojem mehanizam kapaciteta ne stvara selektivnu prednost za operatore kapaciteta jer se svi akteri u mehanizmu nalaze u činjenično i pravno istovjetnoj situaciji i s njima se potpuno jednako postupa već je obrađen u navedenoj Odluci o pokretanju postupka. Podsjetimo, Komisija smatra da je ta prednost selektivna jer je mehanizmom predviđena potpora za operatore kapaciteta, a ne za druge sektore gospodarstva.

(208) Budući da Francuska nije iznijela nove argumente, Komisija zadržava svoju ocjenu i svoje zaključke u Odluci o pokretanju postupka (na koju se poziva ova odluka) da mehanizam donosi selektivnu prednost operatorima kapaciteta.

5.1.3. *Učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama*

(209) Francuska su nadležna tijela ponovila svoje argumente, prema kojima mehanizam kapaciteta neće imati učinak na tržište električne energije, koje je Komisija uzela u obzir u svojoj Odluci o pokretanju postupka. Podsjetimo, Komisija je zaključila da mehanizam ima potencijal za stvaranje učinaka na trgovinu između država članica i narušavanje tržišnog natjecanja jer će francuski operatori kapaciteta steći prednost koju njihovi strani konkurenti ne mogu steći jer nemaju pravo na sudjelovanje na francuskom tržištu kapaciteta.

(210) Valja napomenuti da se jedna od korektivnih mjera koje je predložila Francuska sastoji upravo od izravnog sudjelovanja prekograničnih kapaciteta u francuskom mehanizmu. Međutim, to je sudjelovanje ograničeno na korisni kapacitet za međusobno povezivanje (odnosno, nakon primjene čimbenika za smanjenje kapaciteta) Francuske s njezinim susjedima. Osim toga, nije zajamčeno da će ti prekogranični kapaciteti uživati jednaku naknadu za pružene usluge kao i francuski kapaciteti zbog dodatnih troškova koje moraju snositi kako bi sudjelovali u francuskom mehanizmu, koji su povezani s ishođenjem i otkupom potvrda za međusobno povezivanje.

(211) Iz navedenoga proizlazi da su ocjena i zaključak Komisije u Odluci o pokretanju postupka (na koje se poziva ova odluka), prema kojima prednost u smislu naknade za kapacitete, koja se dodjeljuje francuskim operatorima kapaciteta, može utjecati na trgovinu između država članica i narušiti tržišno natjecanje, potvrđeni.

5.1.4. *Zaključak o postojanju državne potpore*

(212) Zbog prethodno navedenih razloga Komisija ustraje u tvrdnji da francuski mehanizam kapaciteta čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

5.2. **Zakonitost potpore**

(213) Počevši s prvim postupkom certifikacije dobavljača kapaciteta od 1. travnja 2015., francuska su nadležna tijela počela dodjeljivati nematerijalnu imovinu korisnicima. Slijedom toga, Komisija smatra da su francuska nadležna tijela počela provoditi predmetnu mjeru potpore u smislu članka 108. stavka 3. UFEU-a.

(214) Osim toga, francuska nadležna tijela nisu obustavila moguće transakcije jamstava o kapacitetu nakon donošenja Odluke o pokretanju postupka.

(215) Budući da Komisija nije donijela konačnu odluku o mjeri prije datuma na koji su francuska nadležna tijela počela provoditi mehanizam, Francuska je povrijedila obvezu koja se na nju primjenjuje na temelju članka 108. stavka 3. UFEU-a.

5.3. **Spojivost s unutarnjim tržištem**

(216) Kako bi ocijenila može li se mjera potpore smatrati spojivom s unutarnjim tržištem, Komisija općenito analizira je li mjera zamišljena na način da njezini pozitivni učinci povezani s ostvarenjem cilja od zajedničkog interesa prevladavaju nad mogućim negativnim učincima na trgovinu i tržišno natjecanje.

(217) Glavni cilj mjere jest sigurnost opskrbe električnom energijom. Prema tome, Komisija je analizirala mjeru na temelju odjeljka 3.9. smjernica o državnoj potpori za zaštitu okoliša i energetiku za razdoblje od 2014. do 2020. (LDAEE), koji se odnosi na potporu za uspostavljanje odgovarajuće razine kapaciteta.

(218) Analiza Komisije u ovoj Odluci bit će strogo ograničena na točke u pogledu kojih je Komisija izrazila sumnje u Odluci o pokretanju postupka.

5.3.1. *Cilj od zajedničkog interesa i potreba*

5.3.1.1. O sigurnosti opskrbe

(219) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 149. Odluke o pokretanju postupka, Francuska je objasnila da je vrhunac potražnje za električnom energijom u Francuskoj već godinama u porastu (sa 79 590 MW, koliko je iznosio 2001., tijekom 2012. narastao je na 102 100 MW), dok je prosječna potražnja za električnom energijom ostala stabilna. Tome je uvelike tako zbog snažne termosenzibilnosti francuskog sustava električne energije, odnosno značajne primjene sustava grijanja na električnu energiju u stambenim i poslovnim zgradama.

(220) Osim toga, kako tvrdi Francuska, napredna proizvodna postrojenja (najčešće plinske elektrane) tijekom posljednjih su godina postala manje konkurentna zbog nekoliko razloga (vidjeti uvodnu izjavu 45.). Unatoč tome, te elektrane, a osobito one napredne, potrebne su kako bi se pokrili ekstremni vrhunci potražnje opisani u odjeljku 5.3.1.1. Međutim, s obzirom na činjenicu da je pojava tih vrhunaca rijetka i nepredvidljiva, akteri tržišta ne ulažu u nove proizvodne kapacitete.

(221) Zbog toga, i kako je vidljivo iz izračuna RTE-a prikazanih u uvodnoj izjavi 105., postoji mogućnost da kriterij otkazivanja francuskog sustava u prosječnom trajanju od 3 sata godišnje neće biti postignut u slučaju vala hladnoće (do kojeg u Francuskoj dolazi jednom svakih 10 godina).

(222) Pozivajući se na uvodnu izjavu 154. Odluke o pokretanju postupka, Francuska je pokazala da su ispitivanja o procjeni odgovarajuće razine kapaciteta koja je proveo RTE recentnija i detaljnija o starih deterministčkih ispitivanja REGRT-E-a. Primjerice, njima se uzima u obzir nesigurna situacija određenih postojećih elektrana i rizik od njihova zatvaranja (scenarij „niske topline"; vidjeti Sliku 3). Zbog tih razloga mogu postojati razlike između starih ispitivanja o odgovarajućim razinama kapaciteta koje je proveo RTE i ispitivanja koje je proveo REGRT-E.

(223) S tim u vezi Francuska je uzela u obzir zaključke prognoze *Mid-Term Adequacy Forecast* koju je REGRT-E objavio 2016., a koja je prva inačica koja se temelji na metodologiji vjerojatnosti (vidjeti uvodnu izjavu 100.). U slučaju koji se temelji na godini 2020., očekivano otkazivanje sustava u Francuskoj malo je niže od cilja sigurnosti opskrbe koji su postavila javna nadležna tijela. Međutim, to nije slučaj u ispitivanju koje je provedeno s GRARE-om, a koje se temelji na većem broju simulacija Monte-Carlo (2 100), a kojim se očekivano otkazivanje sustava u Francuskoj procjenjuje na 5 do 20 sati (P95). Osim toga, valja napomenuti da se sva ispitivanja provedena za 2020. godinu temelje na sljedećim pretpostavkama: i. potpuna dostupnost privremeno zatvorenih postrojenja, što je, prema mišljenju REGRT-E-a, optimistična pretpostavka i ii. francuski mehanizam kapaciteta aktivan je tijekom godina 2017. do 2020. Iz navedenoga se može zaključiti da novija ispitivanja REGRT-E-a nisu protivna zaključcima francuskih nadležnih tijela u pogledu potrebe za mehanizmom, nego ih potvrđuju.

(224) Ispitivanjima RTE-a uzimaju se u obzir najnoviji podaci o vrhuncu potrošnje, a prema tome i o učinku alternativnih mjera poduzetih u svrhu povećanja kapaciteta za reguliranje potražnje (sukladno zahtjevu Komisije iz uvodne izjave 163. Odluke o pokretanju postupka). Međutim, ta ispitivanja jasno pokazuju da postoji opasnost da će tijekom narednih godina, u slučaju izostanka intervencije države, biti premašena najveća definirana razina otkazivanja sustava u Francuskoj.

(225) Dakle, golema većina ispitanika suglasna je po pitanju potrebe (kao i nužnosti) za uspostavom mehanizma kapaciteta u Francuskoj. Neki od tih ispitanika dostavili su svoje financijske planove kako bi pokazali postojanje problema pomanjkanja novca u Francuskoj, protivno ocjenama Agencije za tržišno natjecanje iz njezina mišljenja iz 2012. (na koje se poziva uvodna izjava 158. Odluke o pokretanju postupka).

(226) Točno je da je analiza RTE-a o procjeni odgovarajuće razine kapaciteta iz njezine Privremene prognoze iz 2015. bila u većoj mjeri optimistična nego prognoze iz 2014. (kada je mehanizam kapaciteta stupio na snagu), ali Francuska je objasnila da se to poboljšanje može objasniti signalom nastalim uvođenjem mehanizma (zahvaljujući uspostavi mehanizma neka su postrojenja odustala od namjere zatvaranja).

(227) Osim toga, iako Francuska ne osporava da u Francuskoj trenutačno postoji višak kapaciteta, to ne isključuje mogućnost da sigurnost opskrbe bude ugrožena u narednim godinama, konkretnije, u slučaju da veliki dio deficitarnih proizvodnih postrojenja bude zatvoren. Ispitivanja RTE-a potvrđuju postojanje problema pomanjkanja novca i upućuju na to da je opasnost od zatvaranja postrojenja stvarna, što je potvrđeno u uvodnim izjavama 43., 44. i 46.

5.3.1.2. Ostali prigovori Komisije

(228) Što se tiče prijedloga o primjeni diferenciranih cijena za uporabu mreža ovisno o godišnjim dobima, danima u tjednu i/ili satima tijekom dana, Francuska je potvrdila da se „TURPE” već temelji na satima u sezoni.

(229) Osim toga, Francuska je na zadovoljavajući način objasnila čimbenike za smanjenje kapaciteta koji se primjenjuju na obnovljive izvore energije, kako je Komisija zatražila u uvodnoj izjavi 153. Odluke o pokretanju postupka. Doimaju se optimističnima u pogledu doprinosa obnovljivih izvora energije sigurnosti opskrbe i ne boje se podcjenjivanja dostupnih kapaciteta. U svakom slučaju, obnovljivi izvori energije mogu odabrati generički sustav, koji se temelji na kontroliranoj samocertifikaciji.

5.3.1.3. Zaključak o cilju od zajedničkog interesa i potrebi za mjerom

(230) Iz navedenih razloga Komisija smatra da je mehanizam, koji služi cilju od zajedničkog interesa, a to je jamčenje sigurnosti opskrbe električnom energijom, potreban u Francuskoj. Osim toga, navedeno nije protivno cilju LDAEE-a, a to je postupno uklanjanje subvencija štetnih za okoliš, primjerice olakšavanjem upravljanja potražnjom (232), povećanjem kapaciteta za međusobno povezivanje (194), uključivanjem doprinosa obnovljivih izvora energije u mehanizam (230) i dodjeljivanjem prednosti proizvođačima s niskim ugljičnim otiskom (137).

5.3.2. *Primjerenost mjere potpore*

5.3.2.1. Diskriminacija između različitih vrsta kapaciteta za reguliranje potražnje

(231) Francuska ne osporava razliku u postupanju između izravnog i neizravnog reguliranja potražnje. Upravo suprotno, smatra da su različiti uvjeti potrebni upravo kako bi se omogućilo da obje vrste kapaciteta sudjeluju u mehanizmu pod jednakim uvjetima. Francuska je morala postići ravnotežu između obveza aktivacije i dostupnosti dviju vrsta kapaciteta, a da pritom ne ograničava mogućnosti sudjelovanja u mehanizmu kapaciteta.

(232) U suglasnosti s Francuskom Komisija osobito smatra da ima smisla da je broj dana na koji se primjenjuje obveza neizravnog reguliranja potražnje (dani razdoblja PP1) bude manji od broja dana tijekom kojih operator kapaciteta za izravno reguliranje mora biti dostupan jer je zatražena naknada za neizravno reguliranje puno veća (aktivacija u odnosu na dostupnost).

(233) Komisija prihvaća da broj sati razdoblja PP2 treba ostati ciljan kako se iz mehanizma ne bi isključili izravni kapaciteti ili kako se njihovo sudjelovanje ne bi ograničilo više nego što je to potrebno.

(234) Kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 111. do 115., RTE je proveo dubinsko ispitivanje kako bi utvrdio broj sati razdoblja PP1 i PP2 te kako bi te vrijednosti temeljio na učinku koji reguliranje kapaciteta može imati na rješavanje problema otkazivanja sustava. Iz tog dubinskog ispitivanja proizlazi da se 94 % sati otkazivanja sustava može povezati sa 100 sati najveće potrošnje godine (zbog toga razdoblje PP1 predstavlja 100-150 sati najveće potrošnje) te da je 99 % sati otkazivanja sustava obuhvaćeno u 300 sati najveće potrošnje (zbog toga PP2 obuhvaća između 100 i 300 sati ([32]) najveće potrošnje).

(235) Osim toga, prema našem mišljenju argument određenih trećih strana da bi se kapaciteti za izravno reguliranje potražnje trebali aktivirati samo tijekom vala hladnoće (odnosno, jedanput svakih deset godina) nije opravdan jer će svi kapaciteti zapravo biti aktivirani najmanje jednom godišnje tijekom svake godine isporuke radi ispitivanja nadzora.

(236) Zbog tih razloga Komisija smatra da je Francuska pronašla pravednu ravnotežu između različitih obveza u pogledu kapaciteta za reguliranje potražnje bez ograničavanja njihova sudjelovanja u mehanizmu. Komisija prima na znanje prijedlog Francuske o ocjenjivanju omjera PP1/PP2 u budućnosti te, ako je to potrebno, reviziji tog omjera.

(237) Dakle, mjera je dovoljno fleksibilna i donosi dostatne i primjerene poticaje za različite kapacitete za reguliranje potražnje, kako je zatraženo u točki 226. LDAEE-a.

5.3.2.2. Isključenje prekograničnih kapaciteta

(238) Kako bi uklonile sumnje Komisije o ovom pitanju, francuska su nadležna tijela predložila mehanizam koji omogućuje sudjelovanje prekograničnih kapaciteta za proizvodnju i reguliranje potražnje u francuskom mehanizmu na „izravan" način. Ovaj prijedlog ovisi o ugovorima o suradnji s OPS-ovima prekograničnih zemalja u kojima se nalaze kapaciteti koji sudjeluju. Kako bi se izbjeglo ponovno neizravno sudjelovanje prekograničnih kapaciteta u slučaju nepostojanja ugovora, francuska su nadležna tijela predložila certifikaciju predmetnih međusobnih povezivanja kako bi mogla izravno sudjelovati u mehanizmu ([33]).

(239) Dakle, korektivna mjera koju je predložila Francuska, a koja je opisana u uvodnim izjavama 119. do 124. ove Odluke, sukladna je točki 226. LDAEE-a. Komisija ustraje na činjenici da se planiranje provedbe ove korektivne mjere, kako je predloženo u uvodnoj izjavi 125., smatra strogim planiranjem i da Francuska mora obavijestiti Komisiju o različitim koracima primjene te korektivne mjere.

5.3.2.3. Nepostojanje signala za nova ulaganja

Nepostojanje dugoročnih ugovora

(240) S obzirom na sumnje koje je Komisija izrazila po tom pitanju u Odluci o pokretanju postupka, Francuska je predložila mehanizam koji omogućuje stvarno sudjelovanje novih kapaciteta u mehanizmu, kako je opisano u uvodnim izjavama 131. do 138. ove odluke. Taj se mehanizam temelji na sklapanju ugovora za nove, konkurentne kapacitete.

(241) Komisija je već zaključila da dugoročniji ugovori mogu biti opravdani kako bi se privukla nova ulaganja i osobito novi akteri koji ulaze na tržište, u svrhu olakšavanja njihova pristupa financiranju ([34]).

(242) Francuska je objasnila da se ugovorima za nova ulaganja u trajanju od 7 godina želi zajamčiti oko 50 % troškova ulaganja u nove kapacitete. Na taj bi se način ovom mjerom pomoglo u smanjenju stope povrata koju zahtijevaju predlagatelji i osobe koje financiraju projekte ulaganja i omogućilo vanjsko financiranje. Također valja napomenuti da je trajanje ugovora kraće nego trajanje ugovora u razdoblju od 20 godina, što je slučaj za projekt

([32]) Unutar razdoblja od 100 do 300 sati francuska su nadležna tijela izdvojila brojku od 250 sati zbog razloga navedenih u uvodnoj izjavi (114).
([33]) Vidjeti bilješku 24.
([34]) Odluka Komisije C(2014) 5083 final od 23. srpnja 2014., SA.35980 – GB capacity mechanism, uvodne izjave 129. i 139.

Landivisiau u Bretanji, odnosno 15 godina, što je slučaj kod mehanizma kapaciteta u Velikoj Britaniji. Iako je teško uspostaviti dobru i pravednu referencu za trajanje ugovora o kapacitetima, valja napomenuti da kraći ugovori donose prednost u smislu da ostavljaju veći prostor za manevriranje dugoročnog tržišta i izbjegavanje izostanka izbora u pogledu tehnologija (*lock in effect*).

(243) Komisija smatra da je Francuska uspostavila dobru ravnotežu između prednosti i nedostataka različitih trajanja ugovora te da odabrano trajanje s jedne strane jamči zadovoljavajuće osiguranje dugoročnih ulaganja, izbjegavajući pritom „zaključavanje" tehnologija do kojeg može doći kod ugovora s duljim trajanjem.

Poteškoće s kojima se susreću dobavljači u pogledu dugoročnih predviđanja razvoja svojih portfelja klijenata

(244) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka izrazila sumnje u pogledu mogućnosti da dobavljači, a osobito novi akteri, precizno i dugoročno unaprijed predvide promjene u portfeljima klijenata, a time i da tržištu daju pouzdani signal o cijenama s obzirom na potrebe sustava za kapacitetima.

(245) Te sumnje, koje su također potvrdile treće strane, počivaju na trima pitanjima. Prvo, Francuska je predložila uvođenje obveze za RTE da pomaže alternativnim dobavljačima da bolje predvide konačnu razinu svojih obveza u pogledu kapaciteta. Drugo, mehanizam omogućuje povećanu transparentnost i likvidnost tržišta certifikata. Treće, taj mehanizam omogućuje prilagodbu portfelja certifikata malih dobavljača radi uravnoteženja tih portfelja tijekom same godine isporuke, ali i nakon nje.

(246) Ta bi mjera pomogla alternativnim proizvođačima da bolje unaprijed procijene svoje precizne obveze u pogledu jamstava o kapacitetu. Budući da bi pomogao dobavljačima da bolje procijene svoje potrebe za kapacitetima, ta bi korektivna mjera zajamčila precizniju cijenu kapaciteta te bi, ako je to potrebno, potaknula na ulaganje u nove kapacitete.

Mogućnost nepostojanja poticaja za postizanje ujednačenosti aktera prije godine isporuke (AL)

(247) S obzirom na sumnju koju je Komisija izrazila u pogledu potencijalne nedostatnosti poticaja za aktere kako bi postigli ravnotežu prije godine isporuke (AL), francuska su nadležna tijela predložila da svi osjetljivi slučajevi ukupnog uravnoteženja koje se provodi prije godine isporuke budu kažnjeni. Osim toga, nadležna tijela predlažu udvostručenje koeficijenta poticaja „k", koji se primjenjuje na slučajeve neravnoteže, te povećanje sankcija za obračun odstupanja (u pogledu transakcije na tržištu) za slučajeve neravnoteže koji premašuju prag od najviše 1 GW (vidjeti uvodne izjave 141. i 143.). Tome se pridodaje prethodno pravilo da se od početka godine AL svi slučajevi uravnoteženja plaćaju.

(248) Korektivne mjere koje predlaže Francuska imaju zajednički cilj: poticanje aktera mehanizma da postignu uravnoteženje prije početka AL-a, a u svakom slučaju prije obračuna odstupanja. Na taj će se način aktere potaknuti da provedu veliku većinu potrebnih transakcija prije AL-a te će se povećati reprezentativnost referentne tržišne cijene (koja se koristi za obračun odstupanja i fakturiranje potrošačima). Dakle, smatramo da će signal cijene koji proizlazi iz trgovine jamstvima o kapacitetu biti reprezentativan i pouzdan, a mehanizam će uživati veću vjerodostojnost za poticanje novih ulaganja, ako je to potrebno.

Gornja granica za cijene obračuna odstupanja ne odražava CONE

(249) Kao odgovor na kritiku Komisije da gornja granica cijena za obračun odstupanja ne odražava CONE, francuska su se nadležna tijela obvezala da će postupno povećavati primijenjenu cijenu (vidjeti uvodne izjave 146. i 147.) kako bi ta cijena u konačnici, počevši od AL 2021., predstavljala vrijednost koja odgovara troškovima novog aktera (CONE).

(250) Ta korektivna mjera odgovara zahtjevima tržišta i Komisije za prilagodbom neizravne gornje granice za cijene kapaciteta, odnosno primijenjene cijene, s obzirom na troškove ulaska novog aktera. Prema tome, ako je to potrebno, mogu se provesti nova ulaganja.

(251) Osim toga, nadležna su tijela uvjerila Komisiju da razlika između ARENH-a i tržišne cijene električne energije neće predstavljati neizravnu gornju granicu za cijene kapaciteta (vidjeti uvodne izjave 149. do 151.). Konkretnije, objasnila su da je količina jamstava o kapacitetu povezanih s ARENH-om dovoljno mala u usporedbi s ukupnim tržištem kapaciteta, zbog čega ne može utjecati na cijene drugih jamstava o kapacitetu. Osim toga, trenutačna razlika dovela je do toga da ARENH trenutačno nije konkurentni proizvod. Međutim, Komisija primjećuje da će francuska nadležna tijela, u okviru buduće ocjene mehanizma, ispitati mogućnost „financijalizacije" aspekta proizvoda ARENH koji se odnosi na kapacitete kako bi se spriječilo da taj proizvod ometa slobodno oblikovanje cijena na tržištu kapaciteta.

Zaključak o signalima za nova ulaganja

(252) Različite korektivne mjere koje je Francuska predložila u svrhu boljeg poticaja za nova ulaganja sukladna su točki 226. LDAEE-a. Među ostalim, Francuska će provesti mjere kojima će zajamčiti sudjelovanje prekograničnih kapaciteta i pružiti poticaje za nova ulaganja, što će zajamčiti otvaranje mehanizma velikom broju mogućih operatora kapaciteta.

5.3.2.4. Ostali prigovori Komisije

(253) Francuska su nadležna tijela pojasnila, na zadovoljstvo Komisije, razloge zbog kojih su zadržala, prema potrebi, različite prijedloge za poboljšanje mehanizma koje je podnijela Agencija za tržišno natjecanje.

5.3.2.5. Zaključak o primjerenosti mjere potpore

(254) Iz prethodno navedenih razmatranja proizlazi da je mjera primjerena za odgovor na utvrđeni cilj od zajedničkog interesa.

5.3.3. *Učinak poticaja*

(255) Komisija je već zaključila u uvodnoj izjavi 184. Odluke o pokretanju postupka da mehanizam može imati potrebni učinak poticaja. Stoji pri tom mišljenju.

5.3.4. *Razmjernost*

5.3.4.1. Precjenjivanje potrošnje

(256) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka utvrdila opasnost od toga da dobavljači precijene potrošnju, osobito ako pojedinačne obveze dobavljača u pogledu kapaciteta nisu dovoljno jasne.

(257) Iz primjedbi Komisije u uvodnim izjavama 245. do 247. proizlazi da su francuska nadležna tijela predvidjela mjere za pružanje pomoći dobavljačima da bolje izračunaju svoje obveze u pogledu kapaciteta.

(258) Ta korektivna mjera odgovara na prigovore koje je iznijela Komisija u svojoj Odluci o pokretanju postupka.

5.3.4.2. Manjak transparentnosti u pogledu utvrđivanja cijene kapaciteta

(259) U prvotnoj inačici mehanizma kapaciteta različiti su akteri raspolagali malom vidljivošću u pogledu transakcija na temelju uzajamnog dogovora jer su ovisili o redovitim objavama podataka o iznosu trgovine jamstvima o kapacitetu i srednjim cijenama transakcija koje je provodio CRE. Osim toga, kako bi izbjegla zlouporabu i manjak transparentnosti, nadležna su tijela obvezala vertikalno integrirane aktere da vode odvojene račune u registru jamstava o kapacitetu (jedan račun za operatore kapaciteta, a jedan za dobavljače).

(260) Nakon što je Komisija iznijela bojazni u pogledu manjka transparentnosti komercijalnih ugovora u okviru mehanizma, Francuska je predložila korektivne mjere u svrhu poboljšanja vidljivosti svih transakcija i za sve aktere. Prvo, predlažu da se svih akterima omogući pristup registru transakcija na temelju uzajamnog dogovora (anonimno), čime se jamči vidljivost količina i cijena, jamčeći pritom anonimnost operatora (vidjeti uvodnu izjavu 163.). Drugo, predlažu jačanje organiziranih dražbi na način da se broj dražbi tijekom četiri godine koje prethode prvoj godini isporuke poveća na 15 te da se određene operatore kapaciteta (odgovorne osobe za područje obuhvaćeno certifikacijom > 3 GW) obveže da nude certifikate na tržištu sukladno preciznom sustavu (vidjeti uvodne izjave 164. i 165.).

(261) Pristup koji predlažu francuska nadležna tijela doprinosi postizanju određene fleksibilnosti dobavljačima jer omogućuje transakcije na temelju uzajamnog dogovora, jamčeći pritom određenu transparentnost za sve transakcije.

(262) Slobodni pristup registru transakcija (koji je anoniman) omogućuje osiguranje transparentnosti tržišta na temelju uzajamnog dogovora i nepostojanje neujednačenosti u smislu informacija između dominantnog operatora – koji će biti glavni prodavatelj – i njegovih konkurenata. Također omogućuje akterima da uzmu u obzir ostvarene cijene na tržištu na temelju uzajamnog dogovora u izradi svojih ponuda na promptnom tržištu te da na taj način zajamče veću dosljednost između dvaju tržišta. U tom smislu također povećava kontrolu regulatora jer trenutačno otkriva pokušaj određenog operatora da manipulira cijenama ako taj operator počne različito postupati između organiziranog tržišta i tržišta na temelju uzajamnog dogovora.

(263) Osim toga, jačanjem organiziranih dražbi trebala bi se zajamčiti dostatna likvidnost tih dražbi, a time i reprezentativnost referentne tržišne cijene (cijene kapaciteta koju koristi većina dobavljača za prodaju te kao referentnu vrijednost za mehanizam obračuna odstupanja).

(264) Ova korektivna mjera omogućuje sprečavanje rizika od toga da najveći operatori kapaciteta provode gospodarsko zadržavanje jamstava o kapacitetu, njome se jača transparentnost na tržištu, povećava likvidnost organiziranog tržišta i olakšava nadzor regulatora nad tržištem.

(265) Uvođenje „dvostrukog ograničenja” za godine AL-3, AL-2 i AL-1 odgovara riziku od toga da integrirani akteri manipuliraju tržištem. Ti akteri mogu na umjetan način smanjiti svoj broj neprodanih certifikata provedbom internih prijenosa. Uvođenjem ograničenja na razini certificiranog kapaciteta francuska nadležna tijela jamče da će integrirani akteri biti obvezni zajamčiti određenu likvidnost na organiziranom promptnom tržištu, čak i ako provode interne prijenose.

(266) Izborom o utvrđivanju ograničenja u smislu certificiranih kapaciteta na 25 % jamči se da će integrirani akteri, a osobito dominantni operator, ponuditi sve ili dio svojih certifikata na organiziranom promptnom tržištu te da neće moći to izbjeći provedbom internih prijenosa. Ova korektivna mjera usporediva je s rješenjem kao što je održavanje tržišta (*market-making*).

(267) Primjena gornje granice (u GW) na obvezu ponude određene količine jamstava o kapacitetu na organiziranim dražbama dovest će do toga da će najveći akteri, uključujući i prvotnog operatora, preuzeti ulogu održavatelja tržišta („*market makera*”) u mehanizmu, jamčeći na taj način likvidnost dražbi.

(268) Jamčeći likvidnost tržišta francuska su nadležna tijela odgovorila na prigovor Komisije iznesen u uvodnoj izjavi 200. Odluke o pokretanju postupka.

(269) Općenito govoreći, francuska su nadležna tijela svojim korektivnim mjerama odgovorila na zabrinutost Komisije u pogledu manjka transparentnosti mehanizma utvrđivanja cijena iznesenu u Odluci o pokretanju postupka.

5.3.4.3. Isključivanje određene vrste operatora kapaciteta iz mehanizma

(270) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka navela da rizik od isključivanja određenih aktera, kao što su određeni kapaciteti za reguliranje potražnje, iz mehanizma (zbog potencijalne diskriminacije među akterima), stranih kapaciteta ili novih proizvodnih kapaciteta, može dovesti do rizika od prekomjerne naknade za aktere koji mogu sudjelovati u mehanizmu zbog smanjenog konkurentskog pritiska.

(271) Kako je objašnjeno u odjeljcima 5.3.2.1., 5.3.2.2. i 5.3.2.3., francuska su se nadležna tijela obvezala da će poduzeti potrebne mjere kako bi zajamčila stvarno sudjelovanje prethodno navedenih aktera u mehanizmu. Time će osigurati tržišno natjecanje u okviru mehanizma, što bi trebalo dovesti do cijene kapaciteta kojom se onemogućuje prekomjerna naknada.

(272) Kako bi bili sukladni s LDAEE-om, predloženi mehanizmi za sudjelovanje prekograničnih kapaciteta i sklapanje višegodišnjih ugovora za nove proizvodne kapacitete moraju biti razmjerni.

(273) Mehanizam uključivanja prekograničnih kapaciteta opisan je u uvodnim izjavama 119. do 124. ove Odluke o pokretanju postupka. Nakon što strani kapaciteti ishode potvrde za međusobno povezivanje, izravno će sudjelovati na francuskom tržištu jamstava o kapacitetu na način da će, ako se procijeni da to tržište ne dovodi do prekomjerne naknade, isto vrijediti za strana jamstva o kapacitetu. U okviru mehanizma koji se provodi kako bi se omogućilo sudjelovanje stranih kapaciteta, kapaciteti za međusobno povezivanje također mogu primati određenu naknadu zahvaljujući prodaji potvrda za međusobno povezivanje. Budući da možemo ocijeniti da će u tim dražbama sudjelovati veliki broj kapaciteta (mogu sudjelovati svi kapaciteti za reguliranje potražnje i proizvodnju električne energije u susjednoj državi članici), osobito uzimajući u obzir količinu potvrda koje se mogu očekivati na dražbi, možemo smatrati da te dražbe neće dovesti do prekomjerne naknade. Prema tome, mehanizam je razmjeran.

(274) Mehanizam koji su predložila francuska nadležna tijela kako bi se omogućilo sudjelovanje novih kapaciteta na francuskom tržištu kapaciteta opisan je u uvodnim izjavama 131. do 138. ove odluke. Što se tiče razmjernosti ovog mehanizma, Komisija vjeruje da isključuje mogućnost prekomjerne naknade za nove kapacitete. Ponude tih kapaciteta u svakom slučaju moraju biti manje od početne referentne cijene, koja odgovara srednjoj cijeni koja proizlazi iz različitih konkurentskih procesa (predlaže se da se računa kao ponderirana cijena kapaciteta koja proizlazi iz dražbe organizirane tijekom AL-4, ali i dražbi tijekom AL-2 i AL-1). Činjenica da točna početna referentna cijena neće biti poznata dobavljačima novih kapaciteta u trenutku kad podnose svoje ponude trebala bi zajamčiti da su te ponude što je moguće niže kako bi bile konkurentne. Uzimajući u obzir činjenicu da sudionici u trenutku podnošenja ponuda neće znati jesu li već podnesene ponude za nove kapacitete, ograničenja u pogledu količina za nove kapacitete potaknut će podnositelje ponuda da predlože što je nižu moguću cijenu za svoja ulaganja. Zbog toga Komisija smatra da u pogledu novih ulaganja ne bi smjelo doći do opasnosti od prekomjerne naknade; prema tome, mehanizam je razmjeran.

5.3.4.4. Tržišna snaga EDF-a

(275) Kako je objašnjeno u točki 4. uvodne izjave 64., bojazan Komisije da bi EDF mogao lako manipulirati cijenama kapaciteta u svoju korist temeljila se na trima specifičnim rizicima kapaciteta (od kojih neke mogu ostvariti svi akteri), a to su:

1. rizik od zadržavanja kapaciteta;
2. rizik od zadržavanja jamstava o kapacitetu; i
3. rizik od istiskivanja marže.

Rizik od zadržavanja kapaciteta

(276) Francuska je predložila tri kategorije izmjena mehanizma kako bi se izbjegao rizik od maksimalnog zadržavanja kapaciteta:

1. uvođenje obveze certifikacije dostupnih kapaciteta s obzirom na povijesne referentne vrijednosti za operatore kapaciteta;
2. uvođenje obveza postizanja ravnoteže u kratkom roku definiranom u pravilima nakon važnih događaja (kao što su: privremeno zaustavljanje rada postrojenja, konačno zatvaranje, šteta koja je uzrokovala dugoročnu nedostupnost itd.) te obveze plaćanja ukupnog uravnoteženja koje premašuje određeni prag (najviše 1 GW) prije godine isporuke; i
3. izmjena mehanizma obračuna odstupanja: koeficijent poticaja „k” bit će udvostručen te dodatno povećan za negativna neuravnoteženja koja premašuju prag od najviše 1 GW, odnosno manje unosan za pozitivna neuravnoteženja koja također premašuju prag od najviše 1 GW. Osim toga, vrijednost Padmin postupno će se povećavati s 20 000/MW EUR tijekom 2017. na 40 000/MW EUR tijekom 2018. i 2019. te konačno na 60 000/MW EUR tijekom 2020. kako bi se ažurirala na godišnjoj osnovi i odnosila na odgovarajuću vrijednost CONE-a.

(277) Prvom korektivnom mjerom jamči se da operatori kapaciteta koji raspolažu velikim portfeljem kapaciteta ne mogu, u okviru certifikacije, manipulirati tržištem. Osim toga, ta korektivna mjera regulatornim tijelima omogućuje lakše utvrđivanje sumnjivog ponašanja u odnosu na postojeći okvir.

(278) Drugom korektivnom mjerom trebaju se ojačati poticaji za aktere tržište da, u okviru certifikacije, vrše bolje procjene razine dostupnosti svojih postrojenja. Što se tiče mjere koja se odnosi na plaćanje značajnih uravnoteženja prije AL-a, francuska su nadležna tijela predložila da ta mjera bude asimetrična i da se uravnoteženja koja valja platiti ne primjenjuju na promjene razina certifikacije samo za aktere koji su ostvarili značajna uravnoteženja. To je opravdano činjenicom da bi primjena ove mjere na sve aktere mogla ugroziti tržišno natjecanje jer bi bila *de facto* u znatno većoj mjeri ograničavajuća za aktere koji raspolažu malom količinom kapaciteta u odnosu na dominantnog operatora, koji može imati mnogo odstupanja. Uvođenje takvog praga (čiju razinu tek treba definirati, ali koja ne smije premašivati 1 GW) omogućuje i. održavanje fleksibilnosti aktualnog sustava za većinu aktera, ali istodobno i ii. brisanje mogućnosti da akteri koji raspolažu velikim portfeljem kapaciteta manipuliraju tržištem na način da provode brojna „mala" uravnoteženja.

(279) Treća bi korektivna mjera dovela do jačanja poticaja usmjerenih na sve tržišne aktere kako bi trgovali svojim certifikatima na tržištu kapaciteta, doprinosili stvaranju tržišne referentne cijene koja zaista proizlazi iz vrijednosti kapaciteta te kako ne bi mogli ostvariti arbitražu između prolaska na tržištu i *sourcinga* u okviru obračuna odstupanja.

(280) Komisija smatra da, iako se rizik od zadržavanja kapaciteta ne može u potpunosti ukloniti, ove korektivne mjere omogućuje njegovo smanjivanje na najmanju moguću mjeru. Podrazumijeva se da nadzor nad tržištem koji vrše francuska regulatorna tijela dopunjuje poticaje uključene u mehanizam.

Rizik od zadržavanja jamstava

(281) Kako bi se izbjegao rizik od zadržavanja jamstava, francuska nadležna tijela obvezala su se da će povećati broj dražbi organiziranih prije godine isporuke te da će obvezati operatore kapaciteta da ponude određene minimalne količine jamstava prilikom svake organizirane dražbe.

(282) Ove se korektivne mjere pridružuju korektivnim mjerama koje se već provode kao mogućnost za dobavljače da ishode jamstva o kapacitetu dobivanjem proizvoda ARENH. U tom su smislu francuska nadležna tijela predložila ispitivanje mogućnosti „financijalizacije" dijela proizvoda ARENH koji se odnosi na kapacitete u okviru buduće ocjene funkcioniranja tržišta kako bi se izbjeglo da taj proizvod sprječava slobodno oblikovanje cijena na tržištu kapaciteta. Ova korektivna mjera dijelom odgovara prijedlozima revizije ARENH-a koje su iznijele određene zainteresirane strane, a koji su navedeni pod točkom 2. uvodne izjave 182. ove odluke.

(283) Sve korektivne mjere francuskih nadležnih tijela zajedno trebaju doprinijeti smanjivanju mogućnosti i interesa velikih operatora kapaciteta, među kojima je i prvotni operator, da zadržavaju jamstva o kapacitetu. Osim toga, na taj će se način osigurati likvidnost dražbi jamstava.

(284) Nadalje, Komisija smatra da te obveze predstavljaju skup korektivnih mjera razmjernih s problemima u smislu likvidnosti koje je Komisija iznijela u Odluci o pokretanju postupka.

Rizik od toga da dominantni prvotni operator provede istiskivanje marži

(285) Komisija je u uvodnoj izjavi 194. Odluke o pokretanju postupka istaknula rizik od unakrsnog subvencioniranja između grane za proizvodnju i grane za stavljanje na tržište prvotnog operatora (odnosno, prodaje jamstava o kapacitetu konkurenciji po većoj cijeni u odnosu na cijenu internog prijenosa između grane za proizvodnju i grane za stavljanje na tržište, što je dovelo do isključenja konkurencije s tržišta opskrbe električnom energijom).

(286) Kako bi se olakšalo uočavanje takvih praksi te kako bi se te prakse uklonile, nadležna tijela s jedne strane ispravljaju postojeći jaz u zakonodavstvu koji omogućuje besplatni prijenos jamstava. Nakon uvođenja potrebnih izmjena u zakonodavstvo, dobavljači više neće imati mogućnost besplatnog prenošenja jamstava o kapacitetu iz svoje grane proizvodnje u svoju granu stavljanja proizvoda na tržište. Zakonodavstvom valja predvidjeti da se

interni prijenosi integriranog operatora provode po cijeni reprezentativnoj za cijene dobivene na dražbama na organiziranom tržištu. Prema tome, ako cijena dobivena na temelju dražbe (ili dražbi) organiziranog tržišta nije poznata u trenutku internog prijenosa, integrirani će operatori imati mogućnost prijave cijene indeksirane na temelju cijene dražbi na organiziranom tržištu. Primjerice, integrirani operator može izjaviti da je interni prijenos jednak referentnoj tržišnoj cijeni prije nego što Odbor za regulaciju energije službe utvrdi njezinu točnu vrijednost.

(287) S druge strane, tržišni akteri imat će potpuni pristup registru transakcija jamstava o kapacitetu. Tržište će imati nadzor nad prijenosima na temelju uzajamnog dogovora, pri čemu će ti (anonimni) prijenosi biti javni. Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 263., tom se mjerom jamči transparentnost tržišta na temelju uzajamnog dogovora.

(288) Time su francuska nadležna tijela odgovorila na prigovore Komisije u pogledu rizika od istiskivanja marže od strane prvotnog operatora.

5.3.4.5. Zaključak o razmjernosti mjere potpore

(289) Uzimajući u obzir različite korektivne mjere koje je predložila Francuska, Komisija smatra da je revidirani mehanizam razmjeran svojem cilju.

5.3.5. *Sprječavanje negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu*

5.3.5.1. Prepreke za ulazak novih proizvodnih kapaciteta

(290) U svrhu uklanjanja poteškoća u smislu sudjelovanja novih proizvodnih kapaciteta u mehanizmu koje je Komisija utvrdila u svojoj Odluci o pokretanju postupka, francuska su se nadležna tijela obvezala da će izmijeniti mehanizam kako slijedi:

1. uvođenjem sustava višegodišnjih ugovora za razliku (CFD) za nove proizvodne kapacitete, kako je opisano u uvodnim izjavama 131. do 138.

2. kako je opisano u uvodnim izjavama 146. do 148., postupnim povećanjem primijenjene cijene kako bi se ona konačno izjednačila s CONE-om.

(291) Te korektivne mjere omogućuju uklanjanje prepreka za ulazak novih kapaciteta na tržište.

5.3.5.2. Diskriminacija između neizravnog i izravnog reguliranja potražnje

(292) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 237., Komisija smatra da je Francuska pronašla pravednu ravnotežu između različitih obveza u pogledu kapaciteta za reguliranje potražnje bez ograničavanja njihova sudjelovanja u mehanizmu. Iako sudjelovanje dviju vrsta kapaciteta za reguliranje potražnje u mehanizmu nije jednako, Komisija smatra da je uvođenje razlike potrebno kako bi se omogućilo optimalno sudjelovanje obaju vrstu kapaciteta za reguliranje potražnje.

5.3.5.3. Izravno sudjelovanje stranih kapaciteta

(293) Kako je navedeno u uvodnim izjavama 119. do 125., što se tiče zabrinutosti Komisije i trećih strana, francuska su nadležna tijela predložila hibridni model, kojim se predviđa dodjela potvrda za međusobno povezivanje kojima će se definitivno omogućiti sudjelovanje stranih kapaciteta za proizvodnju i reguliranje potražnje.

(294) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 239., francuska su nadležna tijela predložila prikladnu korektivnu mjeru kojom se omogućuje izravno sudjelovanje prekograničnih kapaciteta u mehanizmu. Dakle, taj je prigovor Komisije riješen.

(295) Osim toga, rješenje za izravno sudjelovanje prekograničnih kapaciteta koje je odabrala Francuska omogućuje isplatu nadoknada za međusobna povezivanja, iako je ta imovina rijetka. Dakle, odabrano rješenje odgovara riziku od ugrožavanja spajanja tržišta koje je Komisija utvrdila u uvodnoj izjavi 206. Odluke o pokretanju postupka ([35]).

5.3.5.4. Neujednačenosti informacija između dominantnog prvotnog operatora i njegovih aktualnih i potencijalnih konkurenata

(296) Kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 245. do 247. te u odjeljku 5.3.4.1., Komisija je utvrdila rizik od toga da bi se alternativni dobavljači, a osobito novi akteri, mogli suočiti s poteškoćama u ocjenjivanju njihovih pojedinačnih obveza u pogledu kapaciteta. Iz primjedbi Komisije navedenih u tim uvodnim izjavama proizlazi da su francuska nadležna tijela predvidjela prikladne mjere za pružanje pomoći dobavljačima da bolje izračunaju svoje obveze u pogledu kapaciteta.

(297) Osim toga, u početnoj su inačici mehanizma kapaciteta različiti akteri imali nedovoljnu vidljivost u pogledu transakcija na temelju uzajamnog dogovora, zbog čega nisu imali potpuni pregled cijene kapaciteta. Francuska je predložila korektivne mjere u svrhu poboljšanja vidljivosti za sve razmjene za sve aktere, kako je opisano u odjeljku 5.3.4.2. Te mjere podrazumijevaju omogućavanje svim akterima pristupa registru transakcija na temelju uzajamnog dogovora (anonimno) te jačanje organiziranih dražbi.

(298) Posljedica svih tih mjera bit će ta da će akteri osim prvotnog operatora imati bolji pregled svojih obveza u pogledu kapaciteta s jedne strane te količina i cijena trgovine s druge strane. Tim će se mjerama uvelike poboljšati transparentnost mehanizma i uravnotežiti sadašnje nedosljednosti u pogledu informacija u korist prvotnog operatora, koji će biti najveći akter u mehanizmu što se tiče operatora, kao i što se tiče dobavljača.

5.3.5.5. Prednosti koje uživaju proizvođači s niskim emisijama ugljika

(299) Komisija prima na znanje da su, za nove kapacitete, francuska nadležna tijela predvidjela uvođenje okolišnih kriterija koji dovode do stvaranja prednosti za proizvođače s niskim emisijama ugljika (vidjeti uvodnu izjavu 137.).

(300) Te odredbe poštuju LDAEE-e ([36]), u kojima se ustraje na potrebi za time da se tim mjerama da prednost proizvođačima s niskim emisijama ugljika, s jednakovrijednim tehničkim i gospodarskim parametrima.

5.3.5.6. Zaključak o mogućem narušavanju tržišnog natjecanja i trgovine unutar EU-a

(301) S obzirom na prethodno navedene razloge, Komisija zaključuje da ne postoji opasnost od toga da rizik dovede do nepotrebnog narušavanja tržišnog natjecanja i/ili trgovine unutar EU-a.

5.3.5.7. Privremenost

(302) Budući da je francuski mehanizam prvi decentralizirani mehanizam kapaciteta koji je odobrila Komisija u okviru LDAEE-a te s obzirom na potrebu za time da mehanizam uvelike ovisi o razvoju energetskog tržišta, koje se također mijenja u kontekstu liberalizacije tržišta, Komisija smatra da odobrenje mehanizma treba biti vremenski ograničeno. Komisija smatra da je razdoblje od 10 godina razumno i sukladno prethodnim odlukama ([37]).

6. **ZAKLJUČAK**

(303) Komisija utvrđuje da je Francuska Republika nezakonito provela tržište kapaciteta u Francuskoj, protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a. Međutim, s obzirom na različite prethodno opisane korektivne mjere koje je predložila Francuska, mjera je sukladna LDAEE-u,

([35]) Što se tiče prilagodbe mehanizma europskom zakonodavstvu vidjeti točku 97. LDAEE-a.
([36]) Vidjeti točku 233. LDAEE-a.
([37]) Vidjeti primjerice Odluku Komisije C(2014) 5083 final od 23. srpnja 2014., SA.35980 – GB capacity mechanism, uvodnu izjavu 162.

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Tržište kapaciteta koje je uvela Francuska Republika predstavlja mjeru državne potpore spojivu s unutarnjim tržištem, u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a.

Članak 2.

Komisija odobrava sustav potpora koji se provodi na tržištu kapaciteta u trajanju od najviše deset godina. Svi sustavi koji se provode nakon isteka tog razdoblja moraju se ponovno prijaviti.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Francuskoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. studenoga 2016.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije